ЎзССР Давлат китоб палатаси ... 21123

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

16 декабрь, шанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 241 (1243)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

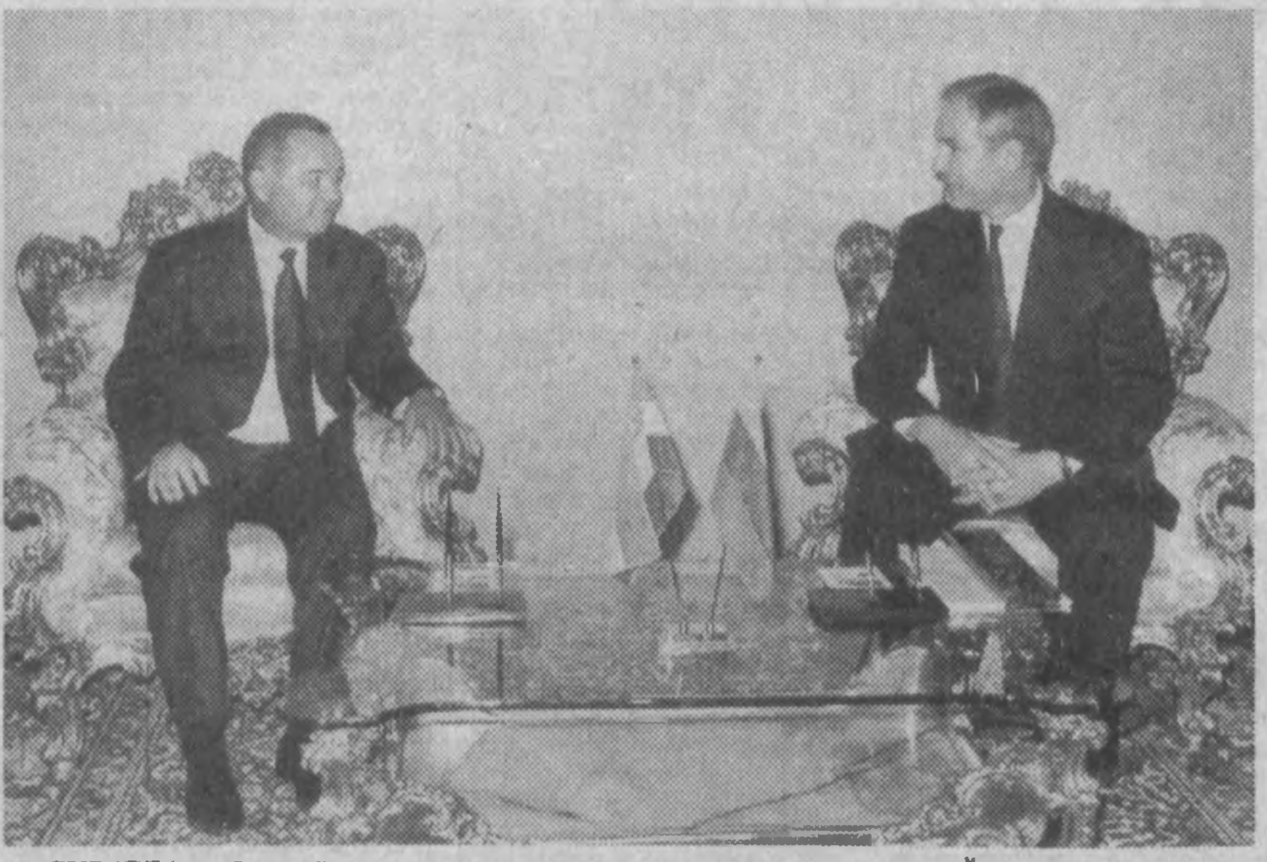

СУРАТДА: қабул пайти. А. ТЎРАЕВ олган сурат.

15 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов мамлакатимизга амалий ташриф буюрган Литва Бош вазири Адольфас Шлежявичюсни қабул қилди.

Самимий суҳбат чоғида Ўзбекистон билан Литва ўртасидаги иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларни янада мустаҳкамлаш, жумладан, енгил саноат, қишлоқ хўжалиги, Литва бандаргоҳларидан Ўзбекистон манфаатлари йўлида фойдаланиш соҳаларида ҳамкорлик қилиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Марказий Осиё, Болтиқбўйи минтақаларидаги вазият, шунингдек, бошқа халқаро масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТЛАР УЧРАШУВИ

ЖАМБУЛ. (ЎзА махсус мухбири Муҳаммад Шариф хабар қилади).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 15 декабрь куни Қозоғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон Республикалари давлатлараро Кенгашининг навбатдаги мажлисида иштирок этиш учун қўшни Қозоғистоннинг Жамбул шаҳрига ташриф буюрди.

Давлатлараро Кенгаш мажлисида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов, Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев ва Қирғизистон Президенти Аскар Акаев ягона иқтисодий маконга аъзо бўлган уч қардош мамлакат ўртасидаги 2000 йилгача мўлжалланган иқтисодий интеграция дастурининг амалга оширилиши жараёни хусусида фикрлашдилар. Дастурнинг амалга оширилишига кўмаклашиш учун Марказий Осиё ҳамкорлик ва тараққиёт банки фаолиятини яхшилашга, мамлакатлар тараққиёти ва иқтисодий интеграция жараёнида муҳим ўрин тутувчи коммуникация тармоқларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилди. Мажлисда муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли ҳужжатлар қабул қилинди.

Шу куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Жамбулдан Тошкентга қайтиб келди.

(ЎзА).

• Республика Вазирлар Маҳкамасида

БИЗНЕС: ТАРАҚҚИЁТ МУАММОЛАРИ ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ

Вазирлар Маҳкамасида 15 декабрь куни хусусийлаштириш ва тадбиркорликни ривожлантириш мажмуининг мажлиси бўлди. Уни Бош вазир ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси раиси В. Чжен бошқарди.

Мажлисда бир қанча вазирликлар, идоралар, корпорациялар, концерн ва уюшмалар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ҳокимликлари раҳбарлари ҳамда давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси мутахассислари иштирок этди. Майда тижорат ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, шунингдек, 1995 йилда корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш соҳасидаги давлат дастурларини амалга ошириш масалалари кўриб чиқилди, келгуси йил вазифалари белгилаб олинди.

Бу ишда умумий ижобий натижалар билан бир қаторда ҳали кўпгина ҳал этилмаган муаммолар мавжудлиги мажлисда таъкидлаб ўтилди. Шу муносабат билан мажлисда айрим раҳбарлар ҳақли равишда танқид қилинди. Нуқсонларни тезда тугатиш ва республикада иқтисодий ислоҳотларни тезлаштириш чора-тадбирлари белгиланди.

(ЎзА).

ОЛИЙ МАЖЛИСДА УЧРАШУВ

15 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов мамлакатимизга амалий ташриф буюрган Литва Бош вазири А. Шлежявичюс билан учрашди.

Меҳмон мамлакатимиз парламентидаги фракциялар фаолияти, республикада олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотлар ва кенг кўламдаги ўзгаришларга хизмат қиладиган қонунларни яратиш борасида амалга оширилаётган ишлар билан танишди.

Учрашувда томонлар икки мамлакат парламентлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар.

Учрашувда Ўзбекистон Бош вазири ўринбосари М. Усмонов иштирок этди.

(ЎзА).

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

Литва Республикаси Бош вазири А. Шлежявичюс раҳбарлигидаги делегация аъзолари 15 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига ташриф буюрди.

Учрашувда Бош вазир А. Муталов Ўзбекистон билан Литва ўртасидаги савдо ва иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш, жумладан, енгил саноат, машинасозлик, денгиз транспорти каби соҳаларда ҳамкорликни кенг йўлга қўйиш ҳар икки мамлакат манфаатларига мос тушишини таъкидлади.

Бош вазир А. Шлежявичюс ўз навбатида Ўзбекистон билан Литва ўртасидаги ҳамкорликни тараққий эттириш учун иқтисодий асос мавжудлигини таъкидлади.

Учрашув сўнгида Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Литва Республикаси ҳукумати ўртасида стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш соҳасида ўзаро ҳамкорлик қилиш бўйича битим имзоланди.

Битимни имзолаш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари М. Усмонов, К. Раҳмонов иштирок этди.

* * *

Литва Республикаси Бош вазири А. Шлежявичюс раҳбарлигидаги делегация аъзолари шу куни Тошкентдаги Модалар уйига ташриф буюриб, бу ерда ташкил этилган Литва маҳсулотлари кўргазмасини кўздан кечирдилар.

(ЎзА).

АКАДЕМИЯДА ДАВРА СУҲБАТИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат ва жамият қурилиши академиясида «Ўзбекистонда давлат ва жамият қурилишининг маънавий асослари» мавзуида давра суҳбати бўлди. Унда академия тингловчилари, профессор-ўқитувчилари, шунингдек, файласуф, адабиётшунос ва ҳуқуқшунос олимлар, хорижий мамлакатлар элчихоналари вакиллари қатнашди.

Академия ректори, Президентнинг давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев давра суҳбатини очиб, Ўзбекистон Республикаси Конституциясида давлат ва жамият қурилиши маънавий асосларининг акс этиши масалаларига тўхталди.

Давра суҳбатида ўтмиш меросимизда давлат, жамият, маънавият масалаларининг йўғрилиши ва такомили, ислом маърифатининг миллий ва умуминсоний моҳияти, бозор иқтисодиёти ва маънавият каби мавзуларда маърузалар тингланди. Суҳбатда адолат — ҳуқуқий ва ахлоқий тенглик тамойили экани таъкидланди. Халқимизда юксак маънавият ва маданиятни камол топтириш борасида амалга оширилиши лозим бўлган масалалар юзасидан фикр алмашинди.

(ЎзА).

ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАБ ОЛИНДИ

Нукус шаҳар фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Самарқанд ва Қашқадарё вилоят кенгашларида сўзлаган нутқларида ўртага қўйилган вазифалар муҳокама этилди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси У. Аширбеков сўзга чиқди.

Кўрилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

(ЎзА).

ТАНҚИДИЙ ТАҲЛИЛ ЭТИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси солиқ ва божхона ходимларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда республика давлат солиқ қўмитаси раиси Ш. Қ. Гатаулин маъруза қилди.

Маърузачи ва сўзга чиққан Сирдарё вилояти давлат солиқ бошқармаси бошлиғи О. Мўминов, Сурхондарё вилояти давлат солиқ бошқармаси бошлиғи Б. Жўраев, Хоразм вилояти давлат солиқ бошқармаси бошлиғи Д. Бобожонов, Бош божхона бошқармаси бошлиғининг муовини Г. М. Хохлов ва бошқалар солиқ тизими самарадорлигини ошириш, кадрларни танлаш ва тарбиялаш, ҳуқуқий ва норматив базани такомиллаштириш юзасидан олиб борилаётган ишларни танқидий кўз билан таҳлил этдилар ва асосий эътиборни бундан буён бажарилиши лозим бўлган вазифаларга қаратдилар.

Ж. НОСИРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси матбуот хизмати раҳбари.

• Биронтаям танқид натижасиз қолмайди

«АНДИЖАНКА»НИНГ ШУҲРАТИ СЎНДИМИ?»

Газетамизнинг шу йил 20 октябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида эълон қилинган мақолада чим устида хоккей бўйича машҳур бўлган «Андижанка» жамоасининг ўйинлари кейинги пайтда бир мунча сусайгани, бунга муносиб ўринбосарлар тайёрлаш кўнгилдагидек эмаслиги, ўйинчиларга етарли шароит яратилмаганлиги сабаб бўлаётгани айтиб ўтилганди.

Ушбу танқидий мақола юзасидан қуйидаги жавоб келди:

Мақола вилоят ҳокимлиги томонидан атрофлича ўрганилди, ҳамда вилоят жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг кенгайтирилган йиғилишида кенг муҳокама қилинди. Йиғилишда мақолада кўрсатилган камчиликлар асосан тўғрилиги таъкидланиб, уларни бартараф этиш тадбирлари белгиланди.

Вилоят ҳокимлиги барча спорт жамоаларини, шу жумладан, «Андижанка» клубини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб келган, бундан кейин ҳам шундай бўлади. Масалан, вилоят ҳокимининг 1995 йил 7 апрелдаги қарори билан вилоятдаги 8 та йирик корхонанинг клубни ўз ҳомийликларига олиш ҳақидаги ташаббуслари маъқулланиб, йил бошидаёқ ижобий ҳал этилди. Ҳомий ташкилотлар томонидан мавсум давомида бир миллион 200 минг сўм пул ўтказиб берилди. Натижада жамоа Ўзбекистон чемпионати ва биллур совриш мусобақаларида муваффақиятли қатнашди.

«Андижанка»ни ўринбосар спортчилар билан таъминлаш ҳам режа асосида олиб борилмоқда. Ҳар йили 3-4 нафар маҳоратли спортчи жамоа сафига қўшилмоқда. Андижон шаҳридаги Республика олимпиада ўринбосарлари билим юрти чим устида хоккей бўлимининг 15 нафар ўқувчиси бу йил «Андижанка» сафида тўп сурди. Бу ишни янада яхшилаш мақсадида билим юртида шу соҳа учун алоҳида мураббий лавозими ажратилди. Майса устида хоккей билимдони Михаил Абрамян жамоа учун махсус ўринбосарлар тайёрлаш билан шуғулланадиган бўлди.

Ўйингоҳнинг сунъий қопламасини янгилашни 1996 йилда амалга ошириш режалаштирилмоқда.

Вилоят ҳокимлиги «Андижанка» жамоасини бундан кейин республика ва халқаро мусобақаларда янада муваффақиятли қатнашишини таъминлаш чора-тадбирларини кўради.

М. ЮСУПОВ,
Андижон вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари.

ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1995 йил 15 декабрда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган банклари иштирок этди.

Сотув ҳажми 19,94 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати 35,90 сўм даражасида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1995 йил 16 декабрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	26,57
1 Австрия шиллинги	3,54
1 Англия фунт стерлинги	55,31
10 Бельгия франки	12,14
1 Голландия гульдени	22,31
10 Греция драхми	1,51
1 Дания кронаси	6,43
1 АҚШ доллари	35,90
1 Миср фунти	10,55
1 Ирландия фунти	57,08
1 Исландия кронаси	0,55
10 Испания песети	2,93
100 Италия лираси	2,24
1 Канада доллари	26,13
1 Кувайт динори	119,71
100 Ливан фунти	2,25
1 Германия маркаси	24,94
1 Норвегия кронаси	5,64
10 Португалия эскудоси	2,39
1 Сингапур доллари	25,36
1000 Туркия лираси	0,64
1 Финляндия маркаси	8,28
1 Франция франки	7,24
1 Швеция кронаси	5,40
1 Швейцария франки	30,87
1 ЭКЮ	45,68
10 Япония иенаси	3,54
1000 Россия рубли	7,81
1 Эстония кронаси	3,11
1000 Украина карбованеци	0,20
1 Латвия лати	66,48
1 Литва лити	8,98
1 Қозоғистон тенгеси	0,58
1 Молдова лейи	7,91
1000 Беларусь рубли	3,12

*) — Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш шахобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайдилар. Валютани аҳолидан харид қилишда воситачилик ҳақи олинмайди.

* ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР *

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ТАНИҚЛИ ОЛИМНИ ХОТИРЛАБ

Нукусда таниқли олим ва давлат арбоби Наврўз Жапақов таваллудининг 80 йиллигига бағишланган тадбир бўлди.

Унда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси У. Аширбеков олимнинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида сўзлади. Унинг Қорақалпоғистон иқтисодиёти, фан ва маданиятини юксалтиришга салмоқли ҳисса қўшгани таъкидланди.

Наврўз Жапақов яшаган уйга хотира лавҳаси ўрнатилди.

ЖИЗЗАХЛИКЛАР ҲИММАТИ

Минтақадаги аҳолини тиббий кўрикдан ўтказаётган «Экосан» поездининг бу галги сафарига жиззахликлар ҳам ўз ҳиссаларини қўшишди.

«Экосан» вилоят жамғармаси ва «Эркин» ҳиссадорлик жамиятининг Оролбўйи болаларига аталган ўттиз олти минг сўмлик болалар кийимлари совға сифатида топширилди.

ЯНГИ РИСОЛА

«Андижон» нашриётида чоп этилган «Соҳибқирон ва унинг салтанати» номли янги китоб ўқувчилар қўлига тегди.

Рисола Андижон давлат университети профессорлари Шоди Каримов ва Рустамбек Шамсуддинов томонидан яратилган. 12 босма табоқли рисола муаллифлари турли даврларда чоп этилган тарихий, илмий ва бадиий манбалар асосида буюк бобокалонимиз Амир Темур ва унинг сулоласи тарихига оид қизиқарли материалларни тўплаганлар.

АВТОМОБИЛ БОЗОРИ

Германиянинг машҳур «Фольксваген» фирмаси республикамиз вилоятлари орасида биринчи бўлиб Самарқандда ўзининг автомобиль марказини очди.

Марказ фирма ишлаб чиқарган автомашиналар ва уларнинг эҳтиёт қисмларини сотиш дўкони ҳамда кафолатли техника хизмати кўрсатиш билан шуғулланувчи автосервисдан иборатдир.

Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, марказ учун улкан иншоотни Самарқанддаги Ўзбекистон-Югославия-Швейцария «Бизнес маркази» ва «Бравер трейд» Ўзбекистон-Ирландия қўшма корхонаси қурувчилари бунёд этди. Марказда сотилаётган автомашиналар сифатли, бежирим бўлиши билан бирга дунё бозоридаги нархларга нисбатан арзон. «Фольксваген» ишлаб чиқараётган маҳсулотлар, жумладан, автомобиллар жаҳоннинг 100 дан зиёд мамлакатида ўз харидорларини топган. «Фольксваген» яқин келажакда Ўзбекистоннинг бошқа вилоятларида ҳам ана шундай автомарказларни очиш ниятида.

ЧИҚИТДАН МАҲСУЛОТ ТАЙЁРЛАНАЯПТИ

«Бухоросут» ҳиссадорлик жамияти шиша синиқларидан тайёрлай бошлаган қанддон, гулдон, гул идишлар харидорларга жуда манзур бўлди.

Янги цехни барпо этиш учун бўш хоналардан бири таъмирланиб, шиша эритадиган печь ўрнатилди. Чиқитни қайта ишлаш ҳозирдаёқ сезиларли фойда келтира бошлади.

ЎЗИМИЗДА ТАЙЁРЛАСА ҲАМ БЎЛАРКАН-КУ

Фарғонадаги нефтни қайта ишлаш бирлашмаси мутахассислари корхонани маҳаллий хомашё ҳисобига ишлашга ўтказишганидан сўнг қатор янгиликлар яратишди. Жумладан Б-92 авиабензини, реактив двигателлар, тепловозлар, «ДЭУ», «Мерседес» автомобиллари учун мой тайёрлаш ҳам йўлга қўйилди. Илгари ана шу маҳсулотлар МДҲ мамлакатларидан харид қилинарди.

СУРАТДА: лаборатория ходимлари В. Воронцова ва Н. Кокрацкаялар иш устида.

НУРОТАГА ГАЗ КЕЛДИ

Навоий вилояти Нурота шаҳрининг бирйўла 12 маҳалласи аҳли «Зангори олов» туфайлидан баҳраманд бўлди.

Кейинги олти ой мобайнидагина бу борада 20 миллион сўмлик қурилиш-монтаж юмушлари бажарилди. Вилоят сув хўжалиги бошқармасининг 8-кўчма механизациялашган жамламаси қурувчилари 40 километр масофага қувур ётқизишда жонбозлик кўрсатди. Аҳолини газ билан таъминлашни ниҳоясига етказиш ишлари давом этмоқда.

* ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР *

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тўртинчи сессияси олдидан

НАСЛЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ КАФОЛАТИ

Бозор муносабатлари шароитида чорвачиликни барқарор ривожлантиришга катта аҳамият берилаётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Турли соҳалар, жумладан, қишлоқ хўжалигида олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотлар натижасида хилма-хил мулк шакллари пайдо бўлмоқда. Бир сўз билан айтганда, мулк ўз эгасини топаяпти. Шу боис аҳолини арзон қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлашда республикамиз Ҳамдўстлик Мамлакатлари орасида етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди.

Ривожланган хорижий мамлакатларда озуқа етиштиршнинг илғор технологияларини жорий қилиш, айниқса, наслчилик ишларининг яхши йўлга қўйилиши натижасида бир сигирдан соғиб олинаётган сут миқдори ўртача 4-5 минг килограмм, молларнинг тирик вазни эса ўртача 600 килограммни ташкил этмоқда. Хўш, бизнинг мамлакатда-чи? Бу соҳада аҳвол қандай? Тажрибалардан аниқланишича, селекция-наслчилик ишлари тўғри ташкил қилинган, мустаҳкам озуқа базаси яратилган баъзи бир хўжаликларда йилига ҳар бош сигирдан 3800-4500 килограммдан сут соғиб олинмоқда. Агар мамлакатимиз бўйича ана шундай кўрсаткичга эришилганда, яъни генетик — салоҳиятдан тўлиқ фойдаланилганда аҳолининг сут маҳсулотларига бўлган талаби 50 фоизга яхшиланган бўлур эди.

Илм-фан ва тажриба ютуқлари шуни кўрсатмоқдаки, чорва маҳсулдорлигини ем-хашак базаси ҳисобига 60-65 фоиз, наслни яхшилаш ва ривожлантириш ҳисобига эса 20-25 фоиз кўпайтириш мумкин экан. Мамлакатимизда Ўзбекистон фанлар академияси, Қишлоқ хўжалик фанлари академияси, илмий-текшириш институтлари наслчилик ишларини жаҳон талаблари даражасига кўтариш бўйича муҳим тадқиқотлар ўтказмоқда. Бу соҳада зарур илмий база яратилган, десак хато қилмаган бўламиз. Айни пайтда мамлакатимизда чорвачилик илмий-тадқиқот институти, қоракўлчилик илмий-тадқиқот институти, вилоятлар наслчилик бирлашмалари ҳамда 241 та наслчилик хўжаликлари фаолият кўрсатмоқда.

Халқимиз дастурхонининг тўкин-сочинлиги, авлодларимиз соғлиги кўп жиҳатдан чорвачилик маҳсулотлари таъминоти билан боғлиқдир. Давр жамиятдан чорвачилик негизини ташкил этадиган наслчиликни оёққа турғазиш, унинг самардорлигини ошириш ҳамда ҳуқуқий асосларини белгилаб берадиган қонун кераклигини тақазо қилмоқда. Сессия кун тартибига киритилган «Чорва наслчилиги тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини ана шу эҳтиёжлар туфайли дунёга келди, дейиш мумкин.

Қонун лойиҳасини тайёрлашда илм-фан ютуқлари, тажрибали мутахассислар, вазирлик, ҳокимликлар, ишлаб чиқариш илғорлари ва фермерларнинг талаб-истаклари ҳамда хорижий мамлакатларнинг тажрибаларидан кенг фойдаланилди.

Қонун лойиҳаси қўмитамиз томонидан тайёрлангандан кейин барча депутатларга ўз вақтида юборилди. Тўпланган таклиф ва фикрлар қўмита йиғилишида, Олий Мажлис Кенгашида кенг муҳокама қилинди. Ушбу қонун лойиҳаси юзасидан қўмитамизга тушган 60 дан зиёд таклиф-мулоҳазаларнинг аксарияти уни тайёрлаш жараёнида инобатга олинди.

Сессия муҳокамасига тақдим этилаётган мазкур Қонун лойиҳасида наслчилик ишларини олиб боришдаги ваколатлар ҳамда тадбирларни ўтказиш талаб ва қоидалари аниқ белгилаб берилган. Шунингдек, ҳужжатда чорва наслчилиги бўйича вазирликлар, идора, корхона, ташкилот ҳамда фуқаролар ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг аниқ белгилаб қўйилиши ушбу Қонуннинг амалий доирасини янада кенгайтиради ва мустаҳкамлайди.

Жумабой ЎТАМОВ,
Олий Мажлис Аграр, сув хўжалиги масалалари ва озиқ-овқат қўмитаси раиси.

ФУҚАРОЛАРНИНГ МУҚАДДАС БУРЧИГА АЙЛАНАДИ

Мамлакатимизда янги иқтисодий муносабатлар шаклланиши билан 1971 йил 17 декабрда қабул қилинган «Меҳнат қонунлари кодекси» ўз аҳамиятини йўқотди. Шу сабабли ислоҳотларни муваффақиятли амалга ошириш, меҳнат қонунчилигини янги шароитга мувофиқлаштириш учун янги ҳуқуқий ҳужжат лозим бўлиб қолди.

Олий Мажлис сессияси кун тартибига киритилган янги «Меҳнат Кодекси» лойиҳасида мулкчиликнинг барча шаклидаги корхона, муассаса, ташкилотлар, шунингдек айрим фуқаролар ихтиёрида меҳнат шартномаси бўйича ишлаётган жисмоний шахсларнинг меҳнатга оид муносабатларини тартибга соладиган, қонунчиликнинг бозор шароитларига мос келадиган янги механизмини яратиш асосий вазифа қилиб қўйилган. Мазкур кодекс лойиҳасида меҳнат бозорига амал қилиниши, ҳаққоний ва хавфсиз меҳнат шартлари, ходимларнинг меҳнат ҳуқуқлари ва соғлиғининг ҳимоя қилиниши, меҳнат унумдорлигининг ўсиши, иш сифати яхшиланиши ҳамда аҳолининг моддий ва маданий турмуш даражаси юксалишига кўмаклашиш масалаларига алоҳида эътибор берилган.

Республикамизда истиқомат қилаётган фуқароларнинг миллати ва ирқидан қатъий назар, ўз қобилиятларини намоён этиш, эҳтиёжларини қондириш учун тенг имкониятлар яратиб бериш вазифалари Кодекс меҳнатининг асосини ташкил этади.

«Меҳнат кодекси»нинг 57-моддасида: «Унумли ва ижодий меҳнат қилишга бўлган ўз қобилиятларини тасарруф этиш ва қонун ҳужжатлари билан таъқиқланмаган ҳар қандай фаолият билан шуғулланиш ҳар кимнинг мутлақ ҳуқуқидир. Ихтиёрий равишда иш билан банд бўлмаслик — жавобгарликка тортиш учун асос бўла олмайди. Ҳар ким иш берувчига бевосита мурожаат қилиш ёки меҳнат биржасининг бепул воситачилиги орқали иш жойини эркин танлаш ҳуқуқига эгадир», деб кўрсатилган.

Табиийки, мазкур модда ҳар бир фуқаронинг маълумот олиш, тиббий хизматдан фойдаланиш, ижтимоий жиҳатдан таъминлашда тенг ҳуқуқларга эга эканлигини, жамиятдаги аҳволи уларнинг хоҳиш-истаги ва меҳнат қила олиш маҳоратига кўра белгиланишини кафолатлайди. Кодекснинг «Ишга жойлаштириш», «Меҳнат шартномаси» бобларида самарали меҳнат қилиш учун яхшироқ рағбатлантириш, иқтисодий йўл танлаш ва фаолият кўрсатиш эркинлигига бўлган кафолатли ҳуқуқни қарор топтириш энг муҳим ва зарур масала эканлиги ўз ифодасини топган.

Айни пайтда ишсизлик муаммоси энг аввало хотин-қизлар манфаатларига таъсир кўрсатаётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Бу ўз навбатида аёлларнинг ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилинишига кўпроқ эътибор беришни талаб қилади. Мазкур ҳужжатнинг қабул қилиниши хотин-қизларнинг меҳнати ва турмуш тарзини тубдан ўзгартириш, уй-рўзғор ишларини ижтимоий ишлаб чиқаришда фаол қатнашиш билан қўшиб олиб бориш, ўз касбий ва маънавий имкониятларини тўлароқ намоён қилишларида кенг ҳуқуқий кафолат яратади.

Президентимиз «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» номли китобида «Туғилажак барча баҳсли масалалар бундан буён маданий йўл билан, суд тартибида ҳал қилинмоғи лозим», деган эди. Шу боис меҳнат Кодексининг 15-бобида меҳнат низоларини ҳал этишдаги ҳуқуқий нормалар очиқ баён этилган. Меҳнат низолари 260-моддага кўра меҳнат низолари комиссиялари ва судларда кўрилиши уқтирилган.

Жорий йилнинг тўққиз ойи мобайнида республикамиз судларига 367 нафар фуқародан ишга қайта тиклаш ҳақидаги даъво аризалари келиб тушган. Шундан 272 даъво ариза қаноатлантирилган. Кўриниб турибдики, ҳали кўп жойларда корхона, ташкилот раҳбарлари қонунга амал қилишни, ишчи хизматчилар ҳуқуқларининг бузилишига йўл қўймасликни ўзларининг мажбуриятлари, деб тушунмаяптилар. Яқинда бўладиган Олий Мажлиснинг тўртинчи сессиясида Меҳнат Кодексининг қабул қилиниши муҳим аҳамиятга эга бўлади. Чунки мазкур қонун фуқароларнинг ижтимоий ҳаётини, ижтимоий муносабатларини тартибга солишда асосий восита бўлиб хизмат қилиши барчамизга яхши маълум. Мамлакатимизда яқин вақтлар ичида қонун устиворлигига амал қилиш ҳар бир фуқаронинг муқаддас бурчига айланиши шак-шубҳасиздир.

Маъмур ЖАЛИЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси адлия вазирининг ўринбосари.

Мухбиримиз бонг уради

Яқинда ишим тушиб Самарқанд шаҳар Сартепа турар жой мавзеидаги 12-уй-жойдан фойдаланиш бошқармасига бордим. Айни қиш мавсуми эмасми, у ерга келганларнинг аксарияти турли хил ташвиш билан бошқарма бошлиғи қабулига киришга интиларди. Бухгалтерияда эса бир аёл ҳаммани ўзига қаратиб ҳисобчи билан даҳанаки «жанг» қилаётир.

ЛОҚАЙДЛИК ГИРДОБИДА

Самарқанд шаҳрида ислоҳотлар нега бу қадар оқсаяпти?

— Мен бунча пулни нега тўлар эканман, — дерди у куйибпишиб. Ахир уч хонали уйимнинг бирор хонаси ҳам иситилмаса. Иссиқ сув эса беш кун келса, беш кун умуман бўлмайди.

— Бу гапни бошлиққа ёки муҳандисга айтинг...

— Уларга айтавериб, икки йилни ўтказдим... Шунча вақтдан буён уй иситилаяпти, деб пул олаверасизлар. Энди ҳақ гапни айтсам унга бор, бунга бор деганингиз нимаси?!..

Ҳисобчи ҳам бўш келадиганлар тоифасидан эмас экан. Оғзидан чиққанини ёқасига ёпиштирай дедими, шартта ўрнидан турди: «Сизга ўхшаганлар пул тўлаш ўрнига жанжал қилиб юргач, уйлар қаердан исисин!..»

Хуллас, иккала томон ҳам ўзини ҳақ деб биларди. Бирортаси озгина бўлса-да, сиполик қилишни хаёлига келтирмасди. Атрофдагиларнинг баъзилари бу манзарани кузатишга асаби чидамай, ташқарига чиқиб кетишди. Айримлари эса текин томоша илинжида кузатиб тураверишди.

Мен бу воқеанинг нима билан тугаганини билмадим. Фақат ўн дақиқалардан сўнг ўша аёлнинг йўлда тўхтаб, бир-иккита дорини оғзига солаётганига кўзим тушди.

Аслида бундай воқеалар ҳозирги пайтда Самарқанд шаҳридаги деярли кўпчилик турар-жой мавзеларида тез-тез учрайди. Агар уй-жойдан фойдаланиш бошқармаси раҳбарлари, ходимларининг гапини эшитсангиз бундай аҳволга асосан хонадон эгаларининг ўзлари айбдор бўлиб чиқади. Масалан, Самарқанд шаҳар уй-жой-коммунал хизматидан фойдаланиш бошқармасидан аҳолининг қарзи шу йилнинг 1 ноябригача бўлган маълумотга қараганда, 15 миллион 880 минг сўмга етибди. Келинг, булар нималардан иборат эканлигига ҳам бир назар ташлайлик: 7 миллион 824 минг сўм уй ҳаққи, 1 миллион 467 минг чиқиндилар ташилгани учун, 4 миллион 851 минг иссиқ сув ва иситишга, 1 миллион 580 минг совуқ сув ва канализация учун, 159 минг сўм бошқа нарсалар (яъни, радионуқта ва умумий антенна) тўлови. Хўш, уй-жой-коммунал хизмат бошқармасидан шунча қарзи бор экан, одамлар нега бу идоралардаги ходимлар билан жанжаллашиб юришади? Ҳамма гап шундаки, уларнинг кўпчилиги бу идора олаётган ҳақнинг 60—70 фоиз даражасида ҳам хизмат кўрсатилмаётганлигидан норози.

Масалан, Самарқанд шаҳидаги 1-микрорайон, Сўғдиёна, Сартепа мавзесидаги уйлар, хонадонларнинг 30-40 фоизи қишда иситилмаслиги кўпчиликка маълум. Бу ҳақда одамларнинг шикоят ёзмаган идоралари қолмади, ҳисоб. Шаҳар ҳокимияти ҳам ҳар мавсум арафасида ушбу масала билан шуғулланган бўлади. Аммо натижа йўқ. Лекин уй-жой бошқармалари бу хонадонлар иситилаяпти, деб ҳар квадрат метр ҳисобига 41 тийиндан ҳақ олишаверади. Ахир мана шу тийинлар йиллар давомида неча юз минг сўмга айланганлигини уй-жой бошқармасидагилар, шаҳар ҳокимиятидагилар ҳеч ҳисоб-китоб қилишганми? Сартепа мазесидаги 69, 70, 71, 72, 73-кўп қаватли уйлар йиллар давомида иситилмаганлигини ҳатто шаҳар уй-жой коммунал хизмати бошқармаси бошлиғи ҳам ўз рапортларидан бирида очиқ кўрсатиб ўтган. Аммо улардан иситиш ҳақи олинаверган.

Бу масаланинг фақат бир томони маълумки, ҳозир кўп қаватли уйлардаги хонадонларнинг деярли барчаси унинг соҳибларига хусусийлаштирилиб берилган. Бозор иқтисодиётининг ўз талаблари бор. Ҳар бир кўрсатилган хизмат учун марҳамат қилиб ҳаққини тўланг. Аммо бунинг учун сизга хизмат кўрсатаётган идора ҳам олаётган ҳаққини ҳалоллаши лозим. Лекин бизда шароит, муносабатлар ўзгарган бўлса-да, Самарқанд шаҳар ҳокимлиги раҳбариятининг бепарволиги, эътиборсизлиги натижасида бу ерда коммунал хизмат соҳаси иш услуби ҳам, тартиби ҳам эскичасига қолган. Бу соҳа фаолияти шу тартибда давом этаверса, ҳали қарздорлар сони озаймаслиги аниқ. Чунки энди одамлар фақат уларга кўрсатилган сифатли хизмат учун ҳақ тўлашни исташади.

Айтайлик, сизнинг умумий майдони 80 квадрат метр саҳнга эга тўрт хонали уйингиз бор. Шартнома бўйича уй-жойдан фойдаланиш бошқармаси ойига сиздан 152,51 сўм ҳақ олади. Бунга иситиш, иссиқ ва совуқ сув ҳам бошқа хизматлар ҳақи кирмайди. Яна уй-жойдан фойдаланиш бошқармасида сизга бу ҳақиқий нархнинг 60 фоизи эканлигини, қолгани шаҳар бюджети ҳисобидан қопланишини ҳам тушунтиришади.

Ана шу пуллар нимага сарфланиши билан қизиқдим. Айтишларича кўп қаватли уйларга кириш жойларини ёритиш, уларни таъмирлаш атрофини супириб-сидирадиган фаррош маоши, ҳар тўққиз йилда жорий таъмирдан чиқаришга ҳаражат қилинар экан. Лекин бугун Самарқанддаги уйларнинг аҳволига назар солсангиз, ўзингиз тўлайдиган пул ҳам бир ёқда қолиб, бюджетдан ажратиладиган маблағ нимага сарфланади экан, деб ўйлаб қоласиз...

Умуман коммунал хизматни шаҳар аҳолиси турмуш шароити нечоғлигини кўрсатувчи кўзгунинг бир қиррасига қиёслаш мумкин. Шунинг учун ҳам бизни гапни айнан шу соҳа муаммоларидан бошладик.

Қолаверса, бугун Самарқандда уй-жой масаласининг ўзи ҳам жиддий муаммолардан бирига айланган. Навбатда турганлар сони беш минг кишидан ошиб кетди. Лекин кейинги уч йил давомида турар-жой қуриш режалари шаҳарда фақат 58 фоизга уддаланган, холос. Эҳтимол бугунги иқтисодий қийинчиликлар даврида бу соҳага маблағ ажратиш мушкул бўлаётгандир, дерсиз. Аммо шаҳар ҳокимиятининг капитал қурилиш бошқармаси шу мақсадлар учун берилган пулни йилдан йилга ўзлаштиролмаяпти. Натижада бир қанча объектлар тикланиши 5-6 йилгача чўзилаётир. Масалан, шаҳарнинг Акмал Икромов ва Амир Темур кўчаларидаги ҳар қайсиси 36 квартирали иккита уй, 1990 йилдан буён қурилаётган бўлса-да, ҳамон улардаги иш ҳажмининг 20-30 фоизи бажарилганича турибди. Ҳолбуки, республиканинг кўп жойларида маҳаллий бюджетлар ижтимоий ҳаражатлари энг аввало турар-жой қурилишига сарфланмоқда.

Бир пайтлар Самарқандда йирик уй-жой қуриш комбинати барпо этилганди. Аммо бугунги кунда у ҳам оғир аҳволга тушиб қолган. Ўз қувватига кўра, бир йилда 100 минг квадрат метр ҳажмдаги турар жой тиклашга қодир корхона ҳозир имкониятининг 5-10 фоизини ҳам ишга сололмаяпти. Бозор иқтисодиёти барчадан янги шароитга тез мослашишни тақозо этади. Лекин доимо давлат томонидан катта миқдордаги маблағ билан таъминлаб келинган комбинат ҳозир «ўтириб» қолди. Унинг «Самарқандтураржойқурилиш» ҳиссадорлик жамиятига айлантирилиши ҳам фойда бермади. Аксинча, ишлаб чиқариш қуввати янада пасайди, йиллар давомида меҳнат қилиб, етук мутахассисга айланган кўплаб кишилар кетиб қолишди. Давлат томонидан марказлашган тартибда маблағ билан таъминлаш тўхтатилгач, ҳиссадорлик жамияти маъмурияти шаҳардаги корхона ва ташкилот раҳбарларини «пай» асосида уй-жой тиклашда қатнашишга даъват этди. Аммо бу «пай» миқдоридан йирик корхоналар ҳам чўчиб қолишди. Чунки «Самарқандтураржойқурилиш» тиклаётган кўп қаватли уйлардаги квартиралар нархи ҳозирги шароитдаги энг юқори баҳолардан ҳам баландроқ эди...

Шаҳар ҳокимияти бу ишга жиддий аралашиб, қурилаётган уй-жой таннархини камайтириш, шу йўл билан муҳтож кишиларни квартиралар билан таъминлашни тезлаштириш ҳақида кўпам жон койитмади. Шундай қилиб, бу хайрли иш ўлда-жўлда қолди. Масалан, шаҳарнинг Сартепа мавзесида тикланаётган беш қаватли уй қурилиши ҳам чала ҳолда ётибди. Унинг қурилишини охирига етказай деса, пули йўқ, «ким ошди» савдосига қўйса харидор топилмайди. Наҳотки, республикадаги энг йирик шаҳарлардан бири бўлган Самарқандда қарийб 50 фоиз ишлар амалга оширилган уйни тўлиқ тиклашга маблағ топилмаса?

Шаҳарда ижтимоий объектлар қурилиши ҳам худди шундай аҳволда.

400 минг киши яшаётган Самарқанд аҳолисининг учдан бир қисмини мактаб ёшидаги болалар ташкил қилади. Бир пайтлар бу ердаги мактабларнинг анчаси таълим-тарбия ишларини ташкил қилиш бобида республикада машҳур эди. Аммо бугун мактабларнинг кўпчилиги етарли даражада ўқув бинолари, ускуналар билан таъминланмаган. Маориф ва тарбия соҳасига нисбатан шаҳар ҳокимлигида вужудга келган бепарволик вазияти бунга асосий сабаб бўлаётир. Шаҳарда янги мактаб бинолари қурилиши деярли режадан тушириб қолдирилган. Кейинги икки йил давомида вилоятда тикланган мактабларнинг атиги уч фоизи шаҳар ҳиссасига тўғри келаётир. Бунинг оқибатида баъзи ўқув даргоҳларида машғулотлар уч навбатда олиб борилмоқда. Болалар боғчаларидаги аҳвол ҳақида ҳам шундай фикрларни айтиш мумкин. Бу турдаги муассасалар қурилиши йиллар давомида чўзилмоқда. Масалан, Сартепа турар-жой мавзесида барпо этилаётган 280 ўринли болалар боғчаси қурилиши уч йилдан буён давом этади. Лекин ҳануз охири кўринмаяпти.

Кейинги йилларда шаҳар экологиясининг бузилганлиги ҳақида олимлар, мутахассислар жиддий ташвиш билан гапиришаяпти. Маълумки, инсонлардаги касалликнинг 80 фоизи табиатнинг ифлосланиши билан боғлиқ экан. Агар атроф-муҳит тозалигига муносабат ўзгармаса аҳоли ўртасида хасталик йилдан йилга ортиб бораверади. Хўш, бу борада Самарқандда аҳвол қандай? Кейинги йиллар ичида шаҳарнинг кенгайиши, янги саноат корхоналари, автомобиллар қатновининг марказий кўчаларда кўпайиши катта экологик муаммоларни келтириб чиқарди. Бугун шаҳарда юқумли касалликлар билан оғриган кишилар сони ошганлигига эҳтимол шулар ҳам бир сабабдир. Масалан, Самарқанд шаҳрида вирусли гепатит билан оғриганлар сони икки баробар ошган, сил касаллиги эса 14,6 фоизга кўпайган. Шаҳарнинг ичини безаш ва ҳашаматли бинолар қурилишига кейинги бир йил давомида қарийб 600 миллион сўм сарфланган бўлса-да, аммо Самарқандда дарахтзор ва хиёбонларни кўпайтириш талаб даражасида эмас. Йирик шаҳарларда бир кишига 25 квадрат метр яшил майдон тўғри келса, Самарқандда бу рақам ҳозир 0,8 квадрат метрга тушиб қолган. Агар аҳвол шундай давом этса, дейишмоқда олимлар, яқин вақт ичида шаҳардаги экологик вазият бундан ҳам оғирлашар экан.

Ижтимоий муаммолар ҳақида гап кетар экан, шу ерда аҳолининг ижтимоий муҳофазаси хусусида ҳам тўхталиш жоиздир. Бу масала республика ҳукуматининг доимий эътиборида турибди. Бу мақсадлар учун миллионлаб сўм маблағ ажратилмоқда. Лекин жойларда уларни сарфлаш, кам таъминланган оилалар моддий ёрдам сўраб ёзган аризаларини қондириш қай аҳволда? Масалан, Самарқанд шаҳридаги ана шундай оилалардан тушган 6488 аризанинг 350 таси негадир қондирилмаган. Ҳолбуки, шу йилнинг ўтган ўн бир ойи давомида бу мақсадларга ажратилган маблағнинг уч миллион 613 минг сўми умуман ишлатилмасдан қолиб кетган. Бу ҳам шаҳар ҳокимиятининг аҳоли ижтимоий муҳофазаси масалаларига муносабатини кўрсатиб турибди.

Юқорида мактаблар қурилиши ҳақида сўз юритдик. Ундаги аҳволни Президентимиз Самарқанд вилояти кенгаши сессиясида сўзлаган нутқида «Сўнгги йиллар мобайнида капитал қурилиш соҳасида сезиларли даражада ижобий ўзгариш йўқ. Мактабларнинг ишга туширилиши ўтган йилга нисбатан 50 фоизга камайиб кетган. 1995 йил мобайнида вилоят бўйича ўзлаштирилган капитал маблағларнинг атиги — 1-2 фоизи соғлиқни сақлаш ва халқ таълими соҳасидаги қурилиш ишларига сарфланган» дея таъкидлаб кўрсатиб ўтган эди.

Аммо мактаблар масаласида гап кетганда фақат қурилиш муаммолари эмас, балки у ерда ишлаётган муаллимларнинг ижтимоий муҳофазаси хусусида сўз юритиш ҳам ўринлидир.

Самарқанд шаҳрида муаллимларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш масалаларига етарли эътибор берилаяпти деб бўлмайди. Ҳатто шундай ҳоллар ҳам учраган: пул бўлса-да октябрь ойида уч миллион 600 минг сўм ўзлаштирилмаган. Натижада 3800 нафар ўқитувчи вақтида маошини олмаган. Фақат шу йилнинг ўзида Сиёб туманида 356 ўқувчи, Темир йўл туманида 292 ўқувчи, Боғишамол туманида 187 нафар ўқувчи тартиббузарликка йўл қўйганлиги ҳам бу борадаги аҳволни маълум даражада акс эттириб турибди. Таълим-тарбия савиясининг пасайганлиги туфайли мактабни битириб олий ўқув юртига кирувчилар нисбати камайиб бораётир.

Болалар боғчалари ҳақида ҳам шундай фикрларни айтиш мумкин. У ердаги аҳволнинг қай даражада эканлиги, асосан, ушбу муассасаларда ишлаётганларнинг малакасига, жонкуярлигига боғлиқ. Лекин шаҳар ҳокимлиги бу соҳа кадрлари билан жиддий шуғулланмаганлиги кўриниб турибди. Шаҳардаги боғча мудирларининг тўққиз нафари пенсия ёшида, 21 нафари эса умуман бу соҳа мутахассислари эмас. Маълум бўлишича ҳатто савдо институтини битирган кишилар ҳам боғча мудираси этиб тайинланган. Ҳолбуки, Самарқанд давлат университетининг мактабгача тарбия бўлимини ҳар йили ўнлаб қизлар битириб чиқишади. Уларнинг кўпи иш ахтариб овора...

Шаҳар ҳаётининг барча соҳалари бир-бирига чамбарчас боғланиб кетган. Чунки ижтимоий соҳаларни маблағ билан қай аҳволда таъминланиги кўп жиҳатдан бу ерда жойлашган корхоналар қандай ишлаётганлигига ҳам боғлиқ. Хўш, унда бу борада аҳвол қандай? Афсуски, Самарқанд бутун республика миқёсида ҳам ўзига хос ўринга, мавқега эга бўлса-да, аммо икки-уч йил ичида бу ерда на ишлаб чиқаришни ривожлантириш, на уй-жой қурилиши ва на ижтимоий объектлар тиклаш борасида бирор-бир сезиларли ютуққа эришмади. Келинг мисолларга мурожаат этайлик. Шаҳарда Самарқанд вилоятидаги саноат корхоналарининг 70 фоизи жойлашган. Демак, уларнинг бу ҳудуд иқтисодиётидаги салмоғи қанчалигини изоҳлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Ана шундай бир ҳолда шаҳардаги 73 та корхонанинг ярмидан кўпи бир йил давомида ишлаб чиқариш ҳажмини 816 миллион сўмга камайтириб юборган. Масалан, «8-Март» ҳиссадорлик жамияти 61,5 миллион сўмлик, чой қадоқлаш фабрикаси 47 миллион сўмлик, «Красный двигатель» заводи 42 миллион сўмлик маҳсулотни кам ишлаб чиқарган. 12 та корхона эса умуман зарар билан ишлаган. Шуниси қизиқки, уларнинг айримларида маҳсулот тайёрлаш ҳажми кескин озайган бўлса-да, аммо бошқа сарф-харажатлар тўхтовсиз ошди. Бунинг натижасида Самарқанд шаҳар корхоналарида тайёрланаётган маҳсулотлар таннархи тобора кўтарилмоқда. Оқибатда корхоналарда миллионлаб сўмлик маҳсулотлар сотилмай ётибди. Шу ерда меҳнат унумдорлиги масаласи хусусида тўхталиб ўтиш ҳам ўринли. Чунки ушбу кўрсаткич бевосита маҳсулот таннархи, сифати билан боғлиқдир. Шаҳардаги барча саноат корхоналарида меҳнат унумдорлиги тушиб кетган. Рақамларга мурожаат этайлик. «Мусаффо» ҳиссадорлик жамиятида меҳнат унумдорлиги шу йилнинг фақат ўн ойи мобайнида ўтган йилдагидан 2 фоизга, «Кишмиш» корхонасида ўн бир фоизга меҳнат унумдорлиги пасайган. Яъни, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми камайганлигига қарамай ишчи-хизматчилар сони озаймаган. Корхоналардаги ишчи-хизматчиларнинг бир қисми фойдали иш қилмасдан ҳақ олишмоқда.

Шаҳардаги 74 та ҳиссадорлик жамиятидан фақат ярмиси ўз акцияларини чиқарган. Уларнинг ҳам бор-йўғи учтаси акцияларини сотган. Бу рақамларни чоғиштирар экансиз, аслида улар нимага «ҳиссадорлар» жамияти деб аталишига ҳам ҳайрон қоласиз...

Самарқанд шаҳри ўз имкониятлари жиҳатидан вилоятда алоҳида эътиборга лойиқ. Бу ерда нафақат вилоят, балки республика миқёсидаги айрим йирик корхоналар, ишлаб чиқариш иншоотлари, тарихий аҳамиятга молик ёдгорликлар, фан-маданият ўчоқлари мужассамлашган. Аммо бугун бу соҳаларнинг қайси бирини олиб кўрманг, улар фаолиятини бошқаришда, ишни ташкил қилишдаги камчиликлар яққол кўзга ташланади.

Албатта, бу билан шаҳарда кейинги йилларда ҳеч қандай ижобий ишлар қилинмаган, деган хулоса чиқмаслиги керак. Минглаб самарқандликлар юртимиз фаровонлиги йўлида сидқидилдан тер тўкишаётир, яратувчилик меҳнати билан банд. Лекин Самарқанд ҳар соҳада ўзининг ҳақиқий мавқеини тиклаши учун бугун шаҳар ҳаётида тўпланиб қолган кўплаб муаммоларни бартараф этиш борасида ҳали кўп иш қилиниши лозим, бўлади.

Музаффар МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХИТОЙДАН ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ

Қашқадарё вилоят «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармасига Хитой Халқ Республикасидан навбатдаги инсонпарварлик ёрдами ортилган юклар келиб тушди. Хитойдан юборилган ёрдам тиббиётга оид ашёлар, дори-дармонлардан иборат бўлиб, шифохоналарга, кам таъминланган оилаларга, мактаб-интернатларнинг тарбияланувчиларига ажратилди.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

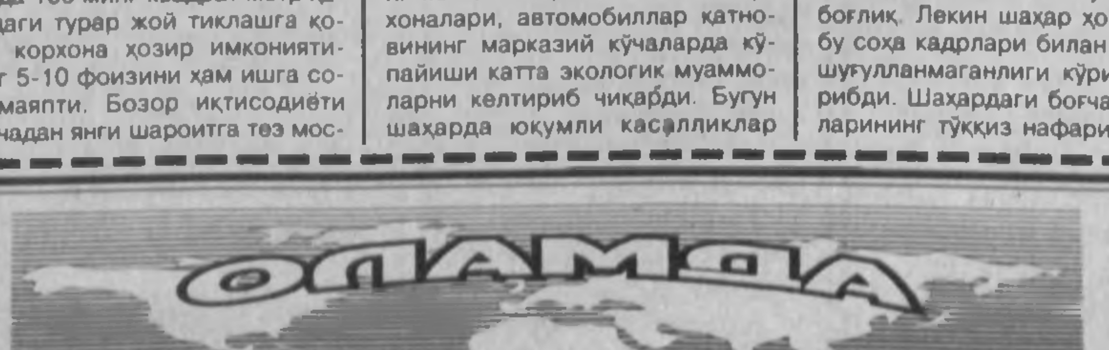

ҲУКУМАТ НОРОЗИЛИК БИЛДИРДИ

Покистон ҳукумати АҚШ давлат департаментининг Карочи шаҳрида давом этаётган зўравонликлардан ташвишланиб берган баёнотига норозилик билдирди.

Покистон Ташқи ишлар вазирлиги расмий вакили мазкур баёнотни мамлакат ички ишларига аралашиш ва икки давлат ўртасидаги дўстона муносабатлар талабига номувофиқ, деб баҳолади.

ВАЗИЯТ МУРАККАБЛИГИЧА ҚОЛМОҚДА

Чеченистондаги вазият ҳамон мураккаблигича қолмоқда.

Грозний ва унга яқин туманларда Россия федерал қўшинлари билан Жоҳар Дудаев тарафдорлари ўртасидаги отишмалар тез-тез такрорланиб турибди. Сўнгги отишмаларда беш нафар Россия ҳарбий хизматчиси яраланган, биттаси ҳалок бўлган. РАТА-ТАСС ахборот маҳкамасининг хабар беришича, Жоҳар Дудаев тарафдорларидан саккиз нафари ўлдирилган.

ҚЎПОРУВЧИЛИККА ҚАРШИ ҚОНУН

Томиити Мураяма раҳбарлигидаги Япония ҳукумати мамлакат тарихида илк бор қўпорувчилик фаолиятига қарши қонун жорий қилди.

Шунга кўра ҳукумат раҳбари мамлакатдаги «Аум синрикио» диний сектасини тарқатиб юборишга кўрсатма берди. Бу секта бир қатор оғир жиноятлар содир қилганликда айбланган. Хусусан, секта аъзолари томонидан Токио метросида уюштирилган газ ҳужуми натижасида 12 киши ҳалок бўлган, 5 минг киши заҳарланган эди.

ЯНА ОТИШМА БОШЛАНДИ

Венесуэла ва Колумбия чегарасида бир неча ҳафта давом этган осойишталикдан сўнг яна отишмалар бошланди.

Колумбиянинг 15-25 кишилик исёнчи гуруҳлари Венесуэланинг ғарбидаги Сулия штати чегараларига ҳужум қилган. Бу ҳақда мамлакат миллий мудофаа вазири Моисес Ороско баёнот берди.

ҚЎШНИЛАР ҲАМКОРЛИК ҚИЛИШАДИ

Беларус Республикаси Бош вазири Михаил Чигир бошчилигидаги ҳукумат делегацияси расмий ташриф билан Украинага келди.

Украина Ташқи ишлар вазирлигининг маълум қилишича, ташриф давомида икки мамлакат ўртасида сармояларни ўзаро ҳимоя қилиш, ёшлар сиёсати борасида ҳамкорлик, Украина-Беларус чегарасида қўшма назорат нуктларини ташкил этиш тўғрисидаги ҳужжатлар имзоланди.

УЧУВЧИЛАРНИНГ ТАҚДИРИ НОМАЪЛУМ

Россиянинг Вьетнам аэропорти яқинида ҳалокатга учраган 3 та СУ-27 самолётини қидириш ишлари ҳозирча ҳеч бир натижа бермади.

Мазкур самолётлар Малайзияда бўлиб ўтган «Лима — 95» ҳарбий авиация кўргазмасида иштирок этиб, ватанига қайтаётган эди. Ҳалокат сабабларини ўрганиш учун Россия ҳарбий ҳаво кучлари мутахассисларидан иборат комиссия Вьетнамга келди. Учувчиларнинг тақдири ҳақида хабар тарқатилмаган.

Хонқа дон маҳсулотлари комбинатига қарашли новвойхонада ҳозир 19 турдаги нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. Бу ерда бир сменада 1,5 тонна нон, 0,5 тонна булочка ишлаб чиқарилмоқда. Новвойхона жамоаси аъзоларининг астойдил қилаётган меҳнатлари туфайли маҳсулот турлари кўпайиб, сифати тобора яхшиланмоқда.

СУРАТДА: «Дока-хлеб» цеҳининг кўриниши; новвойхона ишчиси Шоҳиста Ҳусанова.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

ДУШАНБА, 18

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ҳафтанома».**
8.00 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 **«Компьютер-шоу».** Телевизон таилов.
9.15 «Олатовнинг кумуш мугузи». Бадиий фильм.
10.30 «Саҳро фидойилари». «Қоракўл» жамоа хўжалиги ҳақида.
11.00 **«Чодир жамол».** Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.35 — 12.15 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси эстрада симфоник оркестрининг концерти.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
Публицистик кўрсатувлар дастури:
18.10 **I. «Мувозанат».**
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **II. «Моҳият».**
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **III. «Қуёш юрти».**
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.40 «Оқ бино оқшомлари». Телевизион бадиий фильм.

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
19.00 **«Таҳлил».** Ахборот кўрсатуви.
19.15 **«Алламбало».**
19.40 «Спорт-тайм».
20.10 — 22.40 **«Туркистон — умумий уйимиз».** Марказий Осиё халқлари маданияти форуми.

ЎзТВ III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Номаълум Бухоро». Телефильм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 18.10 — 21.40
***
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.45 Т. Қурбонов. «Рапсодия». Навоий номидаги Давлат академик Катта театрининг симфоник оркестри ижро этади.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10—19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
*
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.45 Эълонлар.
20.50 «Курьер».
21.10 «...яна об-ҳаво ҳақида».
21.20 «Постфактум».
21.30 Эълонлар.
21.35 — 23.15 Видео — «О».

СЕШАНБА, 19

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Нурли сиймолар». Кинодастур.
9.20 «Қизлар гулдастаси».
9.50 Немис тили.
10.20 «Ёшлик» студияси. «Талабалар саҳнасида».
11.20 **«Умр мазмуни».** Техника фанлари доктори, профессор Елкин Соатов.
11.50 «Ҳовлимиздаги стадион».
12.10 — 12.40 **«Ўқитувчилар, Сизлар учун!».**
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Санъат гунчалари».**
18.40 «Ҳаракатда — баракат». Тўрақўрғон тумани «Ниҳол» кичик корхонаси.
19.00 **«Мозийдан садо».**
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Маърифат бешиги».** Қўқон педагогика билим юрти — 75 ёшда.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IV сессияси олдидан. «Ўзбекистон Республикаси Марказий банки», «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонунлар лойиҳаларининг муҳокамаси.**
21.30 «Мақом кечаси». «Насруллоий» туркуми.
22.30 **«Сиз кутган дақиқалар».** Ўзбекистон халқ артисти Гулчеҳра Жамилова.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 01.05 «Интеграл». Бадиий фильм.

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
18.30 «Мультфейерверк».
18.45 **«Табиат дунёси».**
19.35 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
19.55 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 **«Кинонигоҳ».**
22.50 «Теле-ателье-шоу».
23.00 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
23.40 — 24.00 «Видеогид».

ЎзТВ III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Тоғ капалаклари». Телефильм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30 — 9.00
***
18.20 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.50 «Бу ажиб дунё».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10—19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
19.55 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.15 — 22.15 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.

ЧОРШАНБА, 20

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Сиз кутган дақиқалар». Ўзбекистон халқ артисти Гулчеҳра Жамилова.
9.25 «Ёшлик» студияси. «Мактубларингизни ўқиб...».
10.05 **«Мактабимиз — фахримиз».** Тошкент шаҳридаги 82-мактаб ҳаётидан лавҳалар.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ботаника.
11.00 «Гулистон» журнали — бизнинг меҳмонимиз».
11.30 «Ёшлар куйлаганда».
12.00 — 12.45 «Ватанпарвар».
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Умид учкунлари».** Тележурнал.
18.40 Спорт хабарномаси.
18.50 **«Биламиз-у, аммо...».**
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Тафаккур ёлқинлари».**
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IV сессияси олдидан. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодекси ва Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси лойиҳаларининг муҳокамаси.**
21.35 «Кўз тутарман». Аҳмаджон Дадаев куйлайди.
22.05 **«Шаҳар бедараоза эмас...».**
23.05 «Чотқол спектрлари», «Чимён. Йил фасллари». Манзарали фильмлар.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.40 **«Сулола».** Кинокўрсатув.

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 «Ўзим ҳақимда...».
19.00 **«Қувноқ суҳбат».**
19.30 «Фильмлар ва тақдирлар».
20.15 **«Нозик туйғулар».**
21.00 «Тошкент оқшомида».
22.00 — 23.20 «Кинематограф».

ЎзТВ III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Нега қиш бўлади?». Фильм-концерт.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30 — 9.00
***
18.00 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 00.15 «Табиат дунёси».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10—19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
*
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50—23.50 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

ПАЙШАНБА, 21

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Сулола». Кинокўрсатув.
9.30 «Ёшлик» студияси. «Эзгуликка интилиб».
10.05 «Қўшиқ сеҳри». Раҳимжон Исмоилов.
Ўқув машғулотлари:
10.30 География.
11.00 «Тасвирий санъат». Натюрморт.
11.30 Умумий биология.
12.00 «Дон — ризқ-рўзимиз».
12.10 — 14.00 «Маърифат» видеоканали.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Сеҳрли мўйқалам».**
18.30 «Ишбилармон». «Венус—Америка» қўшма корхонаси фаолиятидан.
18.40 **«Туркистон — умумий уйимиз».**
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Юзма-юз».** Ёзувчи Хожиакбар Шайхов билан мулоқот.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IV сессиясида.**
22.30 **Санъат усталарининг концерти.**
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.30 «Унутилмас сатрлар». Васли Самарқандий.

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
18.30 Болалар учун фильм. «Юра даври боғидаги саргузашт».
19.00 «Оламнинг яратилиши».
19.30 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.20 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.05 — 22.45 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Шоир, олим, мутафаккир». Алишер Навоий. Телефильм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30 — 9.00
***
18.20 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 24.00 «Спорт-тайм».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10—19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
19.55 «Фармон ва ижро».
20.20 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.20 «Манбалар».
22.00 «Безнен мирас» (татар тилида).
22.45—23.30 «Рангинкамон» (тожик тилида).

ЖУМА, 22

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Унутилмас сатрлар». Васли Самарқандий.
9.10 **«Аёл борки, олам мунаввар».**
9.45 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».
Ўқув машғулотлари:
10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 — 12.00 Математика.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Доно бобо даврасида».**
18.40 «Шеърий дақиқалар». Шавкат Раҳмон.
18.50 **«Нурчиларга бахшида қўшиқлар».** Энергетиклар кунига бағишланади.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Алпомиш авлодлари».** Спорт кўрсатуви.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IV сессиясида.**
22.30 **Сессия қатнашчилари учун концерт.**
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.30 **«Ижодкор портретига чизгилар».** Режиссёр Б. Аҳмедов.

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Ёшлар ижро этадилар.
19.00 «Билиб қўйган яхши».
19.25 **«Самарали изланишлар».**
19.55 «02» тўлқинида.
20.20 **«Бизнес-академия».**
20.45 — 22.25 «Комиссар Берлахнинг сўнгги иши». Бадиий фильм.

ЎзТВ III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Кино ва мусиқа». Киноконцерт.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30 — 9.00
***
18.20 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.55 «Жонли сайёра».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10—19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
*
«ОМАД» таништиради:
19.55 «Автосалон».
20.15 Видео янгиликлари.
20.35 «Теле-ателье-шоу».
20.45 Эълонлар.
20.50 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.40 Эълонлар.
21.45 «Даракчи».
21.55 Эълонлар.
22.00—23.40 Видео — «О».

ШАНБА, 23

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 **«Самода очилган юлдузлар».** Спорт дастури.
9.00 **«Мерос».** Замахшарий.
9.50 «Оламни асранг».
10.20 Мактаб ўқувчилари учун. «Яшил чироқ».
11.20 **«Бир соатлик халифа».** Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли.
13.15 — 15.00 «Маънавият» видеоканали.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
18.40 Спорт хабарномаси.
18.50 **«Шарқнинг мумтоз мусаввири».** Камолиддин Беҳзод.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Оқшом эртаклари.
20.00 **«Ўзбекистон янгиликлари»** (инглиз тилида).
20.10 Эълонлар.
20.15 **«Мен қайтиб келгунча».** Катталар учун мультфильм.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **«Таносвор кечаси».** Мусиқий дастур.
21.55 **Ш. Бошбеков. «Эшик қоққан ким ўзи?».** Видеофильм.
23.25 **«Тунги ёғду».** Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
9.00 «Мультфейерверк».
9.15 «Табиат дунёси».
10.05 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
10.25 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
11.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.40 «Кинонигоҳ».
13.20 «Теле-ателье-шоу».
13.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
14.10 — 14.30 «Видеогид».
***
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.10 «Усто».
19.40 **«Менинг кўчам».**
19.55 **«Қишлоқ ҳовлиси-95».** «Дастурхон ёки чинозлик миллионер».
20.25 «Майда-чуйда».
20.45 «Хонадонингиз осойишта бўлсин!».
21.45 — 23.05 «Кинематограф».

ЎзТВ III
17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Тоғлар чорлайди», «Жанубдаги боғ».
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 18.20 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.45 «Осиё овози» меҳмонларни кутмоқда. 2-кўрсатув.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Эллада».
11.00 «Кашф этилаётган имкониятлар». Бухоро вилоятида транспорт корхоналарини хусусийлаштириш ҳақида.
11.20 «Муҳаббат юлдузи». Болалар учун фильм. 2-серия.
12.30—13.20 «Замандас» (қозоқ тилида).
***
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультькарусель».
19.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.15 «Монитор — Осиё».
21.00 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.10 «Ёдгорлик».
21.30 «Тақдирлар».
22.00 «Шалом».
22.30 «Бу ажиб дунё».
22.50—23.00 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

ЯКШАНБА, 24

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 **«Камалак».** Болалар учун кинодастур.
10.00 **«Ватанимга хизмат қиламан».**
11.00 **«Санъат маскани».** Маннон Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институтининг 50 йиллигига.
12.30 «Оила». Телевизион журнал.
13.10 «Цирк! Цирк! Цирк!».
13.55 Уйғун: «Ўлсам айрилмасман қучоқларингдан».
14.45 — 15.45 **«Спортландия» (Беларусь) — «Қувноқ стартлар» меҳмони».**
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Олтин михча». Мультфильм.
18.10 Ўсмирлар учун. **«Ўйла! Изла! Топ!».**
19.05 **«Ойнаи жаҳонда...».**
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Панорама»** (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Севги соҳили». Киноконцерт.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ҳафтанома».**
21.00 Эълонлар.
21.05 Дам олиш концерти.
21.50 «Шошилинч чақирув». Бадиий фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ҳафтанома».**
24.00 — 01.00 **Бобур: «Руҳи равоним — эътиқод».**

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
10.00 Болалар учун фильм. «Юра даври боғидаги саргузашт».
10.30 «Оламнинг яратилиши».
11.00 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
11.50 — 12.35 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
***
17.00 «Палитра».
17.30 Эълонлар.
17.35 Видео — «О».
19.15 Эълонлар.
19.20 «Курьер».
19.40 «...яна об-ҳаво ҳақида».
19.50 «Постфактум».
20.00 «Компьютер-Осиё».
20.30 Видео янгиликлари.
20.50 «Теле-ателье-шоу».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Даракчи».
21.15 Эълонлар.
21.20 — 23.00 Видео — «О».

ЎзТВ III
17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Оқ йилқилар», «Бувимнинг сандиғи». Телефильмлар.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 18.20 — 22.50
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 22.50 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 «Панорама».
23.50 — 00.15 «Эсдалик учун дастхат». В. Леонтьев.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!». Мультфильм.
10.30 «Менинг кўчам».
10.45 «Жонли сайёра».
11.30 «Кубачинск тўйлари». Телефильм.
12.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
12.10—13.50 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
***
18.10—19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Тихвин оҳанглари». Телефильм.
20.10 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.30 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.30 «Олам ва одам».
22.05 «Би-Би-Си» янгиликлари.
22.15 «Интерпартнёр».
22.25 «Бу ажиб дунё».
23.25 — 23.35 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

"ПАХТА-БАНК"НИНГ

қадрли таъсисчилари, акциядорлари, ишчи-хизматчилари, банк фаолияти бўйича муҳтарам касбдошлар, ҳамфикр шериклар!

Ихтисослаштирилган акционерлик-тижорат "ПАХТА-БАНК" бошқаруви сизларни Янги - 1996 йил билан чин қалбдан табриклайди! Жонажон Ўзбекистонимиз мустақиллигининг бешинчи йилида сизларга мустаҳкам соғлик, бахт-саодат ҳамда ҳур диёримизнинг буюк келажаги йўлида ишларингизда зафарлар тилаймиз.

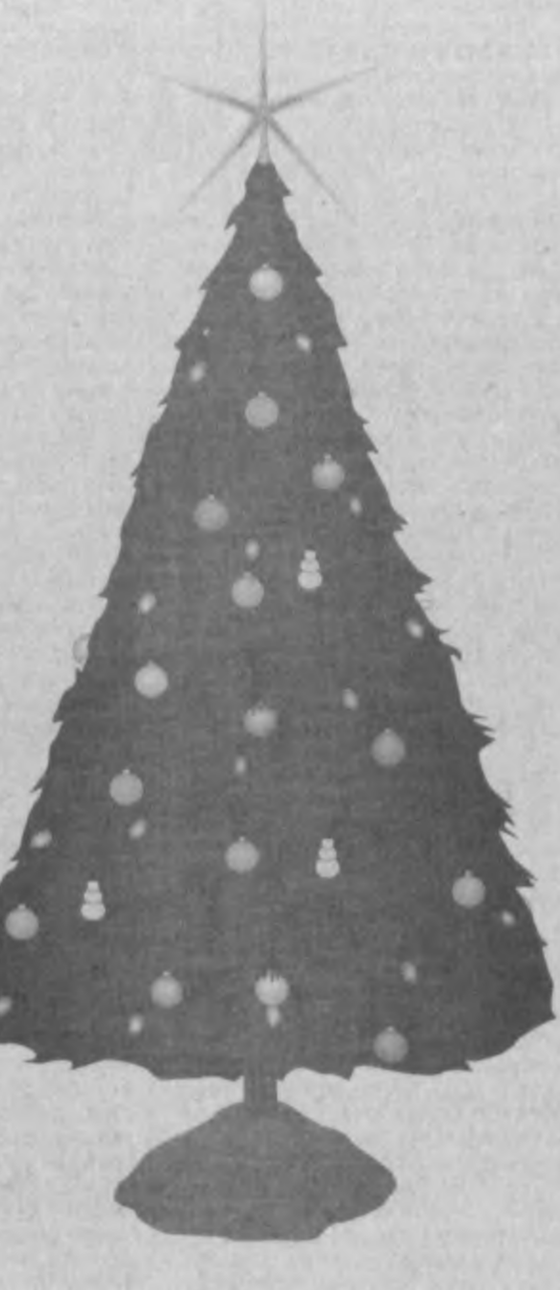

"Пахта-Банк" бошқаруви.

ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚ ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ АБОНЕНТЛАРИ, КОРХОНА, ТАШКИЛОТ, ИДОРА РАҲБАРЛАРИ ВА ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

"Ўзбектелеком" концерни

ва унга қарашли республика электроалоқа давлат корхоналари шаҳар ва қишлоқ телефон станциялари абонентларини телефондан фойдаланганлиги учун қарзларини тўлашлари зарурлигини белгиланган тартибда ва оммавий ахборот воситалари орқали бир неча марта **ЭСЛАТИБ ЎТГАН ЭДИ.** Аксарият абонентлар ўз мажбуриятларини бажариб шаҳарлараро ва халқаро сўзлашувлар бўйича абонентлик тўловларини вақтида тўлашаяпти.

Электроалоқа корхоналари келаётган фойдани сарф-харажатларини қоплаш билан бирга жаҳон андозалари даражасидаги замонавий электрон, рақамли техника ва технологияларни келтиришга, телефон алоқаси тармоқларини ривожлантириш ва модернизациялашга йўналтиради.

Абонентларга қулайлик яратиш учун автоматлаштирилган тизимли алоқа хизмати кредитга берилаяпти. Шунга қарамасдан баъзи абонентлар абонентлик тўловларини ва телефон ҳисоб-китобини вақтида бажаришмаяпти. Корхоналарда бажарилган иш ва кўрсатилган хизмат туфайли йирик ҳажмда дебиторлик қарзлари йиғилиб қолди. Мижозлар эса тўлов муддатини ҳамон кечиктиришаяпти. Натижада алоқа корхоналарининг молиявий аҳволи танглашиб, хорижий ва маҳаллий янги ускуналар етказиб бераётган ва телефон тармоқларини модернизациялашда иштирок этаётганлар билан ҳисоб-китоб қилиш имконияти бўлмаяпти.

"Ўзбектелеком" концерни ва электроалоқа корхоналари ана шу вазиятдан келиб чиқиб, амалдаги қонунчилик ва телефон алоқасидан фойдаланиш қоидаларига кўра ОГОҲЛАНТИРИШГА мажбурки, 1995 йил 25 декабргача телефондан фойдаланганлик қарзлари тўланмаса, телефон узиб қўйилади, ёки маҳрум қилинади. Узиб қўйилган телефонлар мавжуд қарзлар ва қайта уланганлик ҳақи тўлангандан сўнггина тармоққа уланади.

Қарзларини тўлашдан бош тортган абонентларнинг иши чора кўриш учун судга оширилади.

"Ўзбектелеком" концерни.

Диққат янгиликлар!

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки эркин муомаладаги валютада янги омонат турларини таклиф этади.

Валюта омонатлари Ўзбекистон Республикаси фуқаролари томонидан, шунингдек Ўзбекистон ҳудудида доимий равишда истиқомат қилувчи чет эл фуқаролари, ҳамда фуқаролик ҳуқуқига эга бўлмаган шахслар томонидан ҳам очилиши мумкин.

"Талаб қилиб олинадиган" омонатларга йилига 2 фоиз, муддати камида 1 йил бўлган "муддатли" омонатларга эса 4 фоиз миқдорида эркин муомаладаги валютада даромад тўланади.

"Талаб қилиб олинадиган" омонатга камида 200 АҚШ долларига, "муддатли" омонат очишингиз учун эса 500 АҚШ долларига тенг миқдорда эркин муомаладаги валюта қўйилса ёки нақд пулсиз ўтказилса кифоя.

Тўлиқ маълумотларни Халқ банкининг исталган муассасасидан, ёки қуйидаги телефонлар орқали олишингиз мумкин:

45-35-41, 33-51-95.

Халқ банки Сизнинг хизматингизда.

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки.

Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти жамоаси иқтисодий назария кафедрасининг собиқ доценти, иқтисод фанлари номзоди, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маориф ходими

Назрулло ИБОДОВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва қариндош уруғларига чуқур таъзия изҳор этади.

Енгил саноат моллари ишлаб чиқарадиган ўзбек давлат уюшмаси жамоаси Наманагандаги «Муштарий» ҳиссадорлик жамиятининг бошқарув раиси Обидмирза Махсумовга отаси

МАХСУМ отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Республика «Пойафзал ва спорт моллари» ҳиссадорлик бирлашмаси жамоаси бирлашма хизматчиси кекса савдо ходими

Раъно Ҳожи ЗОҲИДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

«Тафаккур» журнали таҳририяти журнал бўлим мудири шоир Муҳаммад Юсуфга отаси

Юсуф СОТВОЛДИЕВнинг

вафоти муносабати билан таъзия билдиради.

БИР ПИЁЛА ЧОЙ УСТИДА

Қизиқиш... Узоқ вақт чопиқ ва тележкали тракторлар рулини бошқарган, эндиликда кексалик гаштини сураётган Тошпўлат ака азалий футбол ишқибози. Етмишинчи йилларнинг боши ва саксонинчи йилларнинг ўрталаригача одамларда футболга, айниқса, «Пахтакор» жамоаси ўйинларига қизиқиш ҳозиргидан-да, бўлакча эди. «Пахтакор» ўйини ўтадиган куни Тошпўлат ака ҳам даладаги тиғиз ишларини ташлаб бўлса-да, уйига келар, эртароқ ойнаи жаҳонни «шайлаб» қўярди. Одатда учрашув бошланишидан олдин тенгқурлари ва бошқа футболсеварлар ҳам Тошпўлат ака хонадонига тўпланадилар. Ҳаммалари ўйинни диққат билан кузатишарди.

Ўйин тугагандан сўнг ҳам ишқибозлар футболчиларнинг ҳаракатини ўзларича баҳолашар, ўйин ҳақида соатлаб баҳслашишарди.

Уларда қизиқиш шунчалик кучли эканки, «Пахтакор» жамоаси билан «Помир» ўйнайдиган куни ўттиз-ўттиз беш нафар тенгдош мухлислар эринмай поездда Сариосиедан 80 — 90 чақирим олисдаги Душанбе шаҳрига, «Пахтакор» футболчиларини қўллаб-қувватлагани боришарди. Шундай сафарлардан бирида шерикларидан бири «Помир» мухлисларидан лаби кўкариб келганини ҳамон эслаб, кулиб юришади. Футболни жони-дилидан севувчи Тошпўлат ака ўша пайтлар фарзандлари тақдири спорт билан боғланишини хаёлига ҳам келтирмаганди. Бугун эса унинг бир йўла уч ўғли — Бахтиёр, Равшан ва Алишер Бозоровлар мустақил мамлакатнинг етакчи командаларида ўзига хос ўйин кўрсатаётган таниқли футболчилардир.

Узун туманидаги Узун қўрғонида яшаб, кексалик гаштини сураётган Тошпўлат ака билан чоғроққина уйида ўғиллари ҳақида суҳбатлашдик.

— Тошпўлат ака, уч ўғлингиз олий лиганинг уч жамоасида ўйнашади. Уларнинг футбол оламига кириб келиши қандай бўлган?

— Аслида туманимиз Сариосиё деб юритилса-да, марказ Узун қўрғони бўлиб, барча маъмурий идоралар, жумладан, болалар ва ўсмирлар спорт мактаби (ДЮСШ) ҳам шу қўрғонда жойлашган. Ўрта мактаб дарсларидан бўш пайти Бахтиёр тенгқурлари билан спорт мактабининг футбол бўлими машғулотларига қатнай бошлади. Аста-секин футбол бўлимининг ёш ўйинчилари вилоят ҳамда республика миқёсида ўтказиладиган турли мусобақаларда иштирок этдилар. Ана шундан сўнг ёш футболчиларнинг «бахти очилаверди». 1984 йили Термизнинг «Автомобилист» (ҳозирги АСК) жамоаси бош мураббийси Владимир Жуковский Бахтиёрни командага таклиф қилди. У ерда уч йил ўйнагач, Сариосиёда янгидан ташкил этилган «Тўпаланг» командаси аъзолари сафига қўшилди. Ўша пайтда «Тўпаланг» Ўзбекистон биринчилигида иштирок этаётганди. Молиявий қийинчилик туфайли жамоа тарқатилди ва аъзолари «Хлопковик» командасида ўйнай бошладилар. Бахтиёрни эса яна «Сурхон»га (ҳозирда АСК) олиб кетишди.

1989 йил «Сурхон» футболчилари билан Душанбенинг «Помир» жамоаси ўртасида ўртоқлик учрашуви бўлди. Шу ўйинда Бахтиёрнинг ҳаракатлари «Помир» мураббийларидан бири Олег Хоббига маъқул келган шекилли, уни ўз командасига таклиф этди. Аммо кўпинча ўринбосарлар (дублёр) таркибида ўйнатганлари учун яна «Сурхон»га қайтди. У бир неча марта бошқа командаларга ҳам кетмоқчи эди. Аммо мен Бахтиёрга «Сизлар Сурхондарёнинг нонини еб, сувини ичиб катта бўлдиларинг, ҳеч бўлмаса биттанг «Сурхон»да ўйна», деб розилик бермаганман. Ишқилиб, кам бўлгани йўқ. АСК командасида ўз ўрни ва ҳурмати бор.

Халқимизда катта карвон қайси йўлдан юрса кичиги ҳам изидан эргашади, деган гап бор. Бахтиёрдан «ўрнак» олган укалари Равшан ва Алишер ҳам футбол ўйини сирларини дастлаб Узундаги спорт мактабида ўрганишди. Ўғилларимнинг моҳир футболчилар бўлиб етишишида уларнинг биринчи устози, Сурхондарё футболининг жонкуяри, марҳум Элдор Камолович Отахоновдан бир умр миннатдорман. Умри қисқа экан, раҳматли Элдор ёш ўлиб кетди. Агар у ҳозир тирик бўлганида ўзбек футболи учун кўп хизмат қиларди. Афсус...

— Фарзандларингизнинг маҳоратли футболчилар бўлиб камол топишида сизнинг «ҳиссангиз» борми?

— Очиғи кўп ўзбек хонадонларида фарзандлари футболчи бўлиши ёки бошқа спорт турларини эгаллаганларидан ҳам кўра тузукроқ даромад келтирадиган касб эгалари бўлишини хоҳлашади. Хотин иккимиз ўғилларнинг раъйини қайтармадик, қизиқишини сўндирмадик. Вилоят ва республика миқёсларида ўтказиладиган мусобақаларга боришлари учун топганимизни бердик. Ишқилиб, ўғилларимнинг меҳнати, интилишлари зое кетмади. Улар ўз услубига эга бўлган футболчилар бўлиб камол топишди. Ростини айтганда, оиламизни футбол мамлакатга танитди. Фарзандларим футболчи эканлигидан мағрурланиб юраман...

Мухбир изоҳи: суҳбатимиз шу ерга етганда, Равшан Тошкентдан келиб қолди. Оилада ўзига хос хурсандчилик бошланди. Узоқ сўрашишлардан сўнг бироз истиҳола билан Равшанни ҳам суҳбатга тортдик.

ЮЗМА-ЮЗ

«ФУТБОЛЧИ ЎҒИЛЛАРИМ БИЛАН ФАХРЛАНАМАН»

ДЕЯ КУВОНЧ БИЛАН ТАЪКИДЛАЙДИ УЧ АКА-УКА ФУТБОЛЧИЛАРНИНГ БУЗРУКВОРИ ТОШПЎЛАТ БОЗОРОВ

— Равшан, мана биз отанг билан Сизларнинг футбол оламига қандай кириб қолганларинг ҳақида гаплашиб турган эдик. Ўйлайманки, бу ҳақда бевосита футболчининг ўзидан эшитсак гурунгимиз яна ҳам жонлироқ бўлади.

— Футболда акам Бахтиёр билан тақдиримиз бир десам ҳам бўлади. Менинг ҳам биринчи устозим марҳум Отахонов эди. Аввалига «Тўпаланг» ва «Хлопковик» командаларида ўйнадим. 1985 йилнинг июлида собиқ СССР чемпионатининг буфер минтақасида қатнашаётган Термизнинг «Сурхон» жамоасига таклиф этишди. Икки йилдан сўнг Армияга чақиришди. Хизматни Таллиннинг «Звезда» жамоасида ўтадим. Сўнг эса яна «Сурхон»да ўйнай бошладим. Шу йиллари ҳакамлардан бир киши (эҳтимол танишидир) «Помир» мураббийси Шариф Назаровга «Сурхон»да Равшан Бозоров деган футболчи бор, тарбияласанглар келгусида ундан яхши ўйинчи чиқади» дебди. 1990 йилнинг бошида Шариф Назаров билан Андреев деган мураббий келиб, мени «Помир»да ўйнашга «кўндиришди».

— Равшан, шу ўринда бир дақиқа лирик чекиниш қилсак. Ноқулай бўлса-да бир савол: Ўзбекистонда шунча команда бўлатуриб, нега «Помир»да ўйнашга рози бўлдингиз?

— Биласизми, кучли жамоалар сафида ўйнаш ҳар бир футболчининг орзуси. Қолаверса, «Пахтакор» мураббийлари мени таклиф қилишгани йўқ. Улар мени билишмасди ҳам. Ўша пайтда «Помир» собиқ СССР чемпионатининг олий лигасида қатнашарди. «Динамо» (Киев), Спартак (Москва), «Динамо» (Москва), «Динамо» (Минск) каби етакчи жамоалар ўйинчилари билан яшил майдонда беллашиш, тенгма-тенг ўйнаш шараф ҳисобланарди. Шунингдек, «Помир» таркибида Вазген Манасян, Андрей Мананников, Сергей Батуренко, Муҳсин Муҳаммадиев, Рафиқ Фузайлов сингари маҳоратли ва тажрибали футболчилар бўлиб, улар билан бирга ўйнашнинг ўзи қизиқ эди-да. 1991 йилнинг март ойида «Помир» Душанбеда Донецкнинг «Шахтёр» жамоасини қабул қилди ва биз 2:1 ҳисобида ғалаба қозондик. Олий лигадаги биринчи голимни «Шахтёр» дарвозасига киритганман.

«Помир»да ўйнаш узоқ насиб этмади. 1991 йилги футбол мавсумининг биринчи давра учрашувларидан кейин бош мураббий билан келишолмай уйга қайтдим. Бу орада кўп командалардан таклиф тушди. Негадир «Нефтчи» сафида ўйнашга рози бўлдим ва иккинчи давра мусобақаларининг ўн учрашувида қатнашдим.

— 1992 йилги биринчиликда 12 та, 1993 йилги биринчиликда 13 та тўп киритган эдингиз. Ўтган йилги биринчиликда эса 28 та гол уриб Ўзбекистоннинг энг моҳир тўпурари, деган шарафга муяссар бўлдингиз. Демоқчиманки, «Нефтчи»нинг энг яхши ўйинчиси ҳисобланардингиз. Аммо бу мавсумда нега «Нефтчи»дан «Пахтакор» жамоасига ўтдингиз?

— Суҳбатимиз бошида «Пахтакор»чилар мени билишмасди дегандим. Лекин билсангиз «Пахтакор» сафида тўп суриш менинг азалий орзуим эди. Чунки собиқ СССР чемпионати даврида олий лигада ўзбеклар шарафини ҳимоя қилган ягона команда бу «Пахтакор». Адашмасам ҳамма футболчи ҳам «Пахтакор»да ўйнашни истайди. Мен бу билан «Нефтчи» жамоасини ва жамоа мураббийларини сира камситмоқчи эмасман. Қолаверса, Равшан Бозоровни Равшан Бозоров қилган, маҳоратини оширган, бутун Ўзбекистонга танитган — бу «Нефтчи» жамоасидир. Юрий Вазгенович билан муносабатимиз яхши эди. Шартнома муддати тугагач, ўз хоҳишим билан кетдим. «Нефтчи» ўйинчиларининг ютуғи ва улар тўрт мавсумдан бери кетма-кет чемпион бўлишлари сири шуки, ҳамма бир мақсад сари, бутун жамоа бўлиб ўйнайди. Лекин айтиб ўтай: «Нефтчи»дан кетганлигимдан ва «Пахтакор» жамоасида ўйнаётганлигимдан сира афсусланмайман...

— Бултурги чемпионатда рақиблар дарвозасига 28 та тўп киритувдингиз. Бу мавсум эса гарчанд ўзингиз орзу қилган «Пахтакор» жамоаси таркибида ўйнаган бўлсангизда, голларингиз кам. Сабаби нимада?

— Футболчининг қандай ўйнаётганлиги менимча киритган тўплари билан белгиланмайди.

— Акангиз Бахтиёр Термизнинг АСК жамоасида, укангиз Алишер МҲСК таркибида, ўзингиз эса «Пахтакор» командасида ўйнайсизлар. Айтайлик, «Пахтакор» МҲСК клуби билан, ёки АСК «Пахтакор» билан ўзаро учрашганда ака-укалар бир-бирларингизга ён босасизларми?

— Кемага тушганнинг жони бир, дейдилар-ку. Ҳар биримиз ўз жамоамиз шарафи учун курашамиз. Масалан, жорий йилнинг 29 октябрь куни «Пахтакор» — АСК (Термиз) учрашуви ўтказилди. Мен Сурхондарёда, «Сурхон» жамоасида камол топган бўлсамда, шу билан бир қаторда бу командада акам Бахтиёр ўйнаса-да, термизликлар дарвозасига икки тўп киритдим. Чунки майдон-майдон, ўйин-ўйин-да. Бугун акам мени ўйласа ёки ён босса, эрта мен укамни ўйласам, ё унга ён боссам бу билан футбол ривожланадими? Йўқ, албатта!

— Сиз Ўзбекистоннинг етакчи ва моҳир ўйинчиларидан бири ҳисобланасиз. Маҳоратли футболчиларнинг эса ҳамиша бозори чаққон...

— Нима демоқчи бўлаётганлигингизни тушундим. Чет элга кетмайсизми, демоқчисиз-да? Чет элдаги кучли ва номдор жамоаларда тўп суришни ҳамма ҳам истайди. Мени Саудия Арабистони ва Малайзия мамлакатларининг футбол жамоалари раҳбарлари таклиф этишаяпти. Лекин ҳозирча «Пахтакор» мураббийлари қўйворишмаяпти. Демак, командамизга керак эканман...

— Спортчи сифатида ўзбек футболининг келажаги хусусида нима дея оласиз?

— Тўғриси собиқ СССР чемпионати тарқагач, нафақат мухлисларнинг, балки биз футболчиларнинг ҳам руҳимиз тушган эди. Дастлаб мустақил давлатимиз ривожланди, ўйинлар савияси кўтарила бошлади. Футболчиларимизнинг Осиё ўйинларида эришган натижаларини бир эслайлик. Ўзбек футболининг довруғи оламга ёйилди. Чет элда кишиларнинг кўпи футбол туфайли Ўзбекистон деган мамлакат борлигини билдилар. Йил сайин мамлакатимизда кучли футбол жамоалари кўпаймоқда. Масалан, дастлабки биринчиликда фақат «Нефтчи» жамоаси аъзолари чемпионликка даъвогарлик қилган бўлсалар бу йил эса бир йўла тўрт-беш команда «олтин» медал учун курашдилар. Бу қувонарли, бу ўзбек футболи тараққиётидан дарак...

МУХБИР ИЗОҲИ: Равшан кулиб, «футбол ҳақида соатлаб гапирсак ҳам тугамайди» деди. Бу унинг гапим тамом, дегани эди. Кейин Тошпўлат ака билан чала қолган суҳбатимизни давом эттирдик.

— Тошпўлат ака, оилангиздагиларнинг футболга муносабати қандай?

— Катта ўғлим Султон қурувчи. Аммо у ҳам футболсеварлардан. Фарзандларимнинг онаси Ирина Петровна ҳам МҲСК, «Пахтакор», АСК жамоалари ўйнаганда ойнаи жаҳоннинг олдидан кетмайди. Айниқса, кенжаси Алишернинг ўйинини диққат билан кузатади. Оиламиздагилар, қариндош-уруғлар ва қўни-қўшнилар Бахтиёр, Равшан ва Алишернинг моҳир футболчилар бўлиб етишганидан, республикамиз уч етакчи жамоаларида ўйнаётганларидан, хуллас, Ўзбекистоннинг спорти тараққиётига катта ҳисса қўшаётганларидан фахрланамиз...

— Футболчиларнинг ҳаёти ҳам кўпларни қизиқтиради...

— Бахтиёр ўтган йили уйланувди. Келинимиз Тамара Қизириқ туманидан, касби ўқитувчи. Равшаннинг «бошини иккита» қиламиз деяпмизу, аммо у «яна озгина кутинглар» деяпти. Алишер эса ҳали ёш. Учаласига ҳам командалари уй беришган. Бахтиёр билан Равшан олий маълумотга эга, Алишер ҳали ўқияпти...

«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири
Усмонали НОРМАТОВ
суҳбатлашди.

СУРАТДА: Ўзбекистоннинг етакчи футболчиларидан бири Равшан Бозороа (ўнгда).

• Қонунни ким қандай тушунади?

ЙЎЛИНИ БИЛСАНГ, МИЛЛИОНЕР БЎЛИШ ҚИЙИН ЭМАС

Маълумотлардан кўриниб турадики, АҚШ миллионер бўлиш учун жуда кўп имкониятларга бой мамлакат.

Техаслик Дэн Вендт исмли фермер ўзининг «Суперdroiment-1024» лақабли зотдор буқаси билан ҳақли равишда фахрланарди. Бир куни у жониворга кана танда қўйганини кўриб қолди. Дэн бундан жуда жаҳли чиқди ва бирданига калласига шундай фикр келди: буқани ҳашаротларни йўқотишга мўлжалланган гербицидда чўмилтириш керак. Афсуски, бундай ваннадан «Супермент»ни кўтариб чиқишди ва шу куни у жон таслим қилди. Дэннинг ўрнида бошқа фермер бўлганда бундай тажрибани ҳайвонларда бошқа такрорламасликка қасам ичиш билан кифояланарди, бироқ ҳақиқий америкаликларга хос фазилатлар эгаси бўлган бу одам бошқача йўл тутди. У лаънати гербицидни тайёрлаган компания устидан шикоят йўллади. Унда қўлланмада дорини буқаларни чўмилтиришда қўллаш мумкин эмаслиги ёзилмаганлиги устидан даъво қилинган эди. Бу суд жараёни бир неча ой давом этди ва жаноб Вендтнинг фойдасига ҳал бўлди: у 3,3 миллион доллар миқдорида жарима ундириб олди.

Мана бу турмуш можароси ҳам охири минг-миллионлар билан тугади. Ҳайрли кунларнинг бирида Нью-Мексикадан ташриф буюрган 80 ёшли Стелла Либек хоним емакхоналарнинг бирида тушлик қилмоқчи бўлди. Афсуски, унга ичиш учун олган қайноқ кофеси насиб этмаган экан. Қоғоздан ясалган омонат идиш ағдарилиб кетди ва қайноқ суюқлик омадсиз кампирнинг баданини куйдирди. Мазкур зарар юзасидан Либек хонимнинг машҳур концерн билан тортишуви қарийб икки йил давом этди. Нобоп идиш чиқарган ишбилармонлар ҳам бўлганича бўлди. Ниҳоят, кампир ютиб чиқди ва 750 минг доллар товон пули ундириб олди.

Омилкор америкалик учун, агар у қонунни сув қилиб ичиб юборган бўлса, ҳатто ақл бовар қилмайдиган ҳолатларда ҳам миллионларни ютиб олиш қийин эмас. Мана, масалан, Нью-Йоркда бўлган ушбу можаро кўп жиҳати билан ибратлидир. 34 ёшли ўғри Бернард Маккаммингс метрода қари кампирга ҳужум қилди. Яқинда турган полиция ходими қочиб бораётган жиноятчига ўқ узди. Албатта, шундан кейин кампирга ҳеч нарсага арзимайдиган дафтарчасини қайтариб бериш мумкин бўлди, бироқ бу ҳозиржавоблик полицияга қимматга тушди. Ўқдан ярадор бўлган жаноб Маккаммингс жабр кўргани учун яхшигина сийлов олди. У полиция ходими хизмат бурчини бажараётганида ўзига берилмаган ҳуқуқдан фойдаланганини — унга нотўғри ўқ узганини асос қилиб, судга ариза берди. Оқибатда, омадсиз киссавурга 4,5 миллион доллар миқдорида товон тўланди.

Аммо ҳамма ҳолларда ҳам даъвогарлар ютиб чиқавермайди, ахир қонун ҳаммага баравар-да. Жумладан, Алисия Уоллес хоним тушликда тановул қилиш учун олган гўштли шўрва устига ағдарилиб кетди. Унинг 300 минг доллар жарима талаб қилиб берган аризасини суд рад этди. Суд аниқладики, гўштли овқатнинг энг юқори иссиқлиги 73 даража атрофида бўларкан. Бу ҳарорат эса баданни куйдирмайди... Балки Уоллес хоним қайноқ кофе буюрган бўлганда ютиб чиқармиди?

ҲАДИСЛАР

Ҳола ҳам ҳурмат бобида она билан баробардир.

Оддий кийим кийиш ҳам имондандир.

ҲАДИСЛАР

КЕЛИНГ ТИЛИМИЗНИ ҚАЙРАБ ОЛАЙЛИК ЁКИ МАҚОЛЛАР ИЗОҲИ

НИМАНИ ХОР ТУТСАНГ, ШУНГА ЗОР БЎЛАСАН

Бу — табиий ва ижтимоий қонуниятлар асосига қурилган халқ ҳикматларидан биридир. Дарҳақиқат, киши ҳар қандай нарсани ё кимсани хор тутса, қадрига етмаса, авайлаб тутмаса, тежаб-тергамаса, оқибат-натижада ундан маҳрум бўлиб эҳтиеж сезади, зор бўлади. Масалан, нонни, озиқ-овқатни, кийим-кечакни, асбоб-анжомни хор тутса унга зор бўлади; ёр-дўстларни, хотин, бола-чақани, қариндош-уруғларни хор қилса, улар ундан безиб, юз ўгириб кетадилар, охир-оқибат уларга зор бўлиб қолади. Мазкур мақолни шундай ёмон йўлдан қайтармоқ ниятида, панд-насиҳат тарзида қўллайдилар.

САКСОВУЛ ЁНИБ ҚИЗИГУНЧА, САКСОНДАГИ ЧОЛ ЎЛАР, САКСОВУЛ ЁНИБ ҚИЗИГАЧ, ҚИЗУВИГА ҚИЗ ЎЛАР

Саксовул бошқа ўтинларга нисбатан оғирроқ, секинроқ ёниб чўғ бўлади. Аммо чўғининг тафти ниҳоятда иссиқ бўлади. Мазкур мақолда шуни ифода этиб, «Саксовул то ёниб қизигунча, саксон яшар чол ўлиб қолиши; бир қизиб олганидан кейин эса, унинг иссиғига қизнинг ўз «иссиғи» қўшилиб ҳаддан ташқари иссиқдан у ҳам ўлиб қолиши мумкин», деган маънода муболаға қилганлар.

ТОПИШМОҚ

Учта олхўрининг оғирлиги учта олма билан битта нокнинг оғирлигига тенг, 6 та олхўри ва битта олманинг оғирлиги 1 та нокнинг оғирлигига тенг бўлса, битта нокнинг оғирлиги нечта олхўрининг оғирлигига тенг бўлади?

ПИЁЗ

Гап кундалик ҳаётда қуюқ-суюқ овқатларга солиб ёки салатлар билан бирга қўшиб кўплаб истеъмол қилиб туриладиган пиёз хусусида боради.

Халқ табобатида пиёз аячагина касалликларни даволашда қўлланилиши бизга маълум. Яъни қўрга кўмилган пиёзни патосли ярага боғлаш, шамоллаганда, гриппга йўлиққанда пиёзнинг сутсимон сувини бурунга томизиб нафас йўлларини очиш, ёҳуд кўк пиёз қўшилган қатиқ уйқусизликдан халос этиши кабиларни эслатиб ўтсак, пиёз ҳақиқатан ҳам шифо неъмат эканлигининг гувоҳи бўламиз. Булардан ташқари пиёзнинг турли навларидан юқори нафас йўлларининг яллиғланишига, сил, атеросклероз, астма, цинга, овқат хазмланишининг бузилиши, гижжаларга қарши курашда ҳам фойдаланилган.

Табобат илмининг бобокалони Абу Али ибн Сино дейдики, «...Пиёз латифлаштирувчи ва парчаловчидир. Бунда буриштириш, кетказиш ва кучли очиш таъсири бор...

Ейиладиган пиёз турли сувларнинг зарарини кетказади. Сасиган сувга пиёз пўчоғи ташлаб қўйилса ҳидини кетказади.

Суви бурунга томизилса, миянн тозалайди. Бошнинг оғирлашганида, қулоқ шангиллашида, йиринг ва сув пайдо бўлганида қулоққа пиёз сели томизилади.

Пиёз суви кўзни равшан қилади. Сариқ касалига ҳам пиёз фойдали.

Пиёз селини туз билан бирга қутурган ит тишлаган жойга суртилса фойда қилади...»

Пиёзда кўп миқдорда шакар моддалари, азот, витаминлар (A, B, B2, C), ҳар турли егулик жавҳарлар, минерал тузлар, фитонцидлар, ифори мойлар, ноазот (экстроактив) моддалар ҳамда клетчатка (хўжайра) моддаси бор.

Пиёзнинг овқатда қўлланилиши жуда кенг бўлиб, уни хомлигича, қайнатилган ҳолда, қовуриб ҳамда сабзавотларни тузлаш ва сиркалашда қўшиб истеъмол этилади. Пиёз таомларга лаззат бахш этади, овқатнинг яхши ҳазмланишига восита бўлади, меъда ширасини кўплаб чиқаради, иштаҳа қўзғайди ва аъзоларга ором беради.

Табиб Муҳаммад Юсуфий «Тиббий рисоласи»да пиёз тўғрисида шундай ёзади:

«Овқатингга ҳар куни сен ташласанг кўп-кўп пиёз

Пуштга қувват бахш этиб,

дилда ҳиссинг қўзғатар».

Ҳаким Шохобиддин табибнинг «Сабзавотлар ҳақида»ги рисоласида ҳам:

«Пиёз киши пуштин оширар ўғлон,

Жигарга тозалаб берар яхши қон»,

дейилган.

— Хотиним билан ҳар жанжаллашганимизда ўн сўмдан ташлаб қўядиган одатим бор, — деди бир киши дўстига.

— Хўш, натижа нима бўлди?

— Яқинда «Жигули» сотиб олдим.

***

— Хўш, қалай, врачнинг маслаҳатлари ёрдам бердими?

— Ҳеч қанақа ёрдам бермади. У эрталаб йигирма марта таночкангизга қўлингизни теккизинг деган эди. Мен уйғониб, кароватдан турмасдан таночкамни оламан, уни каров ёнидаги стул устига қўяман, қўлим билан уни ҳатто йигирма мартадан ортиқ ушлайман — барибир, фойдаси йўқ. Ҳеч қанақа самара бермади.

МАРҲАМАТ, ЯНА САВОЛ БОРМИ?

«ВАРҚА ВА ГУЛШОҲ»

Ҳурматли таҳририят, рўзномангиз саҳифасида «Варқа ва Гулшоҳ» асари хусусида сўз юритсангиз.

Илҳом Ҳошимов.
Қашқадарё вилояти
Чироқчи тумани.

«Варқа ва Гулшоҳ» — Яқин Шарқ халқлари оғзаки ва ёзма адабиётида кенг тарқалган ишқий-романтик асарлардан бири. Абул Фарож Исфаҳонийнинг «Китоб ул-оғони», ибн Кутайбанинг «Китоб уш-шеър вашшеър ваш-шуаро» асари ва бошқа манбалар «Варқа ва Гулшоҳ»нинг сюжет илдизлари 7-асрда Жанубий Арабистон қабилалари орасида пайдо бўлган афсона ва ривоятларга бориб тарқалишини кўрсатади. Бироқ у афсона-ю ривоятларда Варқа ва Гулшоҳ номлари бўлмаган. Ушбу ном билан Аюқий, Абу Носир Жомий, Юсуф Маддоҳ, Мулло Аҳмаджон, Масиҳий ва бошқа шоирлар асарлар яратганлар. Халқ оғзаки ижодида ҳам «Варқа ва Гулшоҳ»да ошиқ-маъшуқнинг фожиали севги саргузашти ҳикоя қилинади. Ёри висолига етишолмаган Варқа алам-изтиробда вафот этади. Унинг қабри устида Гулшоҳ ҳам жон беради. Қабрлардан ўсган икки дарахт бир-бирига чирмашади. Пайғамбар (ёки авлиё) тиловати билан ошиқ-маъшуқ тирилиб, мурод-мақсадга эришади. Бу сюжет турли вариантларда турлича ҳикоя қилинади. «Варқа ва Гулшоҳ» самимий севги ва садоқатни, инсонийлик ва эзгуликни куйловчи асардир. «Варқа ва Гулшоҳ» ўзбек халқи орасида ҳам тарқалган. Унинг форсчадан ўзбек тилига таржима қилинган насрий (Мулло Абдулло ҳожи ибн Миркарим — «Ҳикояти ажиба ва аҳволи Гулшоҳ ва Варқа») ва шеърий (Султон Шоди Жаҳонгир тўра ўғли — «Ҳикояти Варқа ва Гулшоҳ») нусхалари бор. Драматург Хуршид ушбу мавзуда пьеса ҳам ёзган.

ВАЛИ МУҲАММАД

Бухоро хони Вали Муҳаммад ҳақида маълумот берсангизлар.

С. Умиджонова.
Бухоро вилояти.

ВАЛИ МУҲАММАД (туғилган йили номаълум — 1611) — аштархонийлар сулоласидан бўлган Бухоро хони (1605—1611). Бухоро тахтига Жонибекнинг ўртанчи ўғли Боқи Муҳаммад хон қилиб кўтарилгач, унинг укаси Вали Муҳаммад Балхга ноиб этиб тайинланди (1599). Боқи Муҳаммад вафотидан сўнг (1605) Вали Муҳаммад Балхдан чақириб олиниб, Бухоро тахтига ўтказилди. Орадан кўп ўтмай Бухорода Имомқулихонни тахтга ўтказиш учун феодаллар Вали Муҳаммадга қарши фитна уюштиради. Бундан хабардор бўлган Вали Муҳаммад икки ўғли билан Эрон шоҳи Аббос ҳузурига қочиб кетади ва у ердан ҳарбий куч билан Бухорога қайтади. Вали Муҳаммад бошлиқ Эрон қўшинлари билан Имомқулихон тарафдорлари ўртасидаги жангда (1611) Вали Муҳаммад асир олиниб, қатл этилади.

Республика об-ҳавоси кузатиш маркази хабар қилади:

16-20 декабрь. Дастлабки кунлари республикамиз шимолида қор ёғади. Кейинчалик республикамизнинг бошқа ҳудудларида ҳам қор ёғиши кутилади. Ушбу даврнинг иккинчи қисмида ёғингарчилик тўхтайди. Баъзи жойларга туман тушади. Ҳаво ҳарорати ўзгариб туради: кечалари — 2+3 даражадан — 1 — 6 даражагача, кундуз кунлари +5+10 даража илиқдан — 2+3 даража илиққача.

Шимолда ҳаво ҳарорати ўзгарувчанлиги кечалари — 4 — 9 даражадан — 12 — 17 даражагача совуқ атрофида бўлиши кузатилади. Кундуз кунлари ҳарорат — 3 — 8 даража билан — 1+4 даража илиқ ўртасида бўлади.

Жанубда ҳам ҳаво ҳарорати тез-тез ўзгариб туради: кечалари 0+5 даражадан — 1+4 даражагача, кундуз кунлари +8+13 даражадан 0+5 даражагача илиқ бўлади.

ХАЛҚ СЎЗИ — НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — К. Рихсиев.
Навбатчи — F. Юсупов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0563. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топширилди — 21.00.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 1 2 3 4 5 6